

LATINITATIS CULTORES

a secundo Latinae doctrinae anno

LATINE LVDITE!

In *Ludis Latinis* tibi proponuntur ludi LX amplius

- varii :
- verba decussata
- aenigmata ordinaria vel syllabica vel depicta
- ratiocinandi exercitationes
- ludi ad humanum cultum probandum inventi, quibus historicam et geographicam et litterariam scientiam tuam aestimes
- animi experimenta iocose anachronica

☐ resolventi aut tibi soli aut communiti, temporibus scholasticis aut otiosis

☐ hilarissimis imaginibus orati

☐ omnino Latine enuntiati, ut, dum Latino sermone modo actiuoso uteris, Latino quasi baneo, quemadmodum de lingua viva decet, immergaris : nam propter simplicia vocabula syntaximque ad hoc brevi tempore peruenies ut quaestiones intellegas. Itaque omni laboriosa analysi vitata, nominum verborumque declinationes in memoria colliges.

Hoc "Latinorum iocorum" baneo te ita incitatum iri speramus ut in "classicos" (qui dicuntur) textus te primum vel iterum immergas.

LATINISTES

à partir de la fin de la troisième

JOUEZ AVEC LE LATIN!

Ludi Latini vous propose plus de 60 jeux

- variés :
- mots croisés
- énigmes, charades, devinettes, rébus...
- jeux de logique
- tests de culture, pour faire le point sur vos connaissances historiques, géographiques, littéraires
- jeux-tests de personnalité, allègrement anachroniques
- ☐ à résoudre seul ou en groupe, en classe ou en vacances

☐ illustrés de façon décapitante

☐ tout en latin, pour que vous vous imprégniez de la langue, en l'utilisant de manière active, comme de l'anglais ou de l'espagnol. Grâce à la simplicité du vocabulaire et de la syntaxe, vous arriverez en peu de temps à comprendre les énigmes.

Sans laborieuses analyses, vous mémoriserez déclamations et conjugaisons.

Ce bain de "latin récréatif" vous incitera, nous l'espérons, à vous plonger ou à vous replonger dans les textes classiques.

LUDI LATINI

Geneviève
I M M E

L D I

A

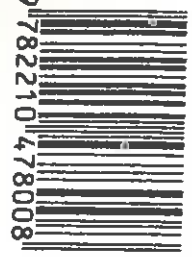
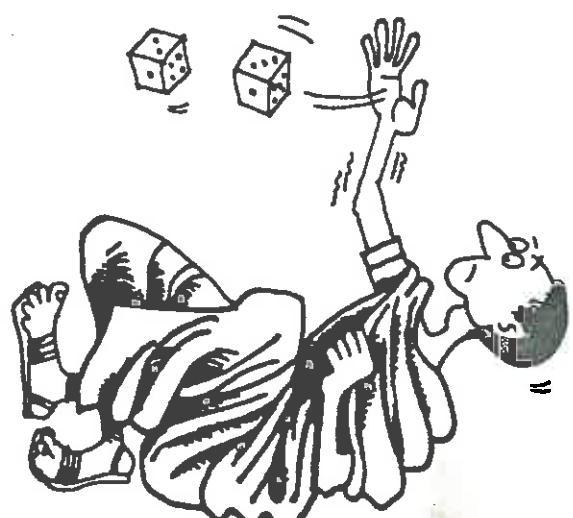
T

I

N

I

MAGNARD

511/13/202

LVDI LATINI

Didici inter ioca

(Augustinus, Confessiones, 1, 14)

Geneviève Immé

PRAEFATIO

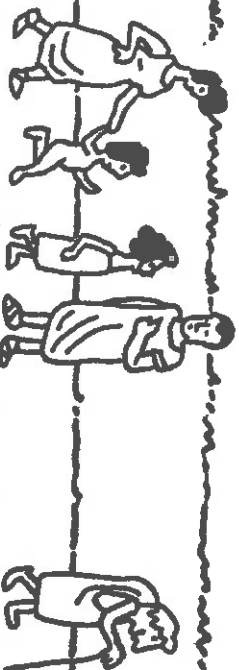
Hic liber, quo varii ludi continentur, ad complures fines pertinet :
Ad hoc ante cetera pertinet ut lusor Latinam linguam modo vivo et
lucundo colat eodem quo solet linguas recentiores. (In hoc primo
fine duae sunt utilitates : et lucunditas et consuetudo Latinae
coglandi).

Ad hoc alterum pertinet liber ut lusor in omnibus ludis suam
vocabulorum scientiam augeat. (Hoc modo et vocabula Latina ad
eamdem materiam adinventa cognoscat, et synonyma et homonyma
discernet).

Ad hoc tertium quoque liber pertinet : ut lusor, pro varis ludis, suam
scientiam modo historicam modo geographicam, modo mythologicam
modo litterariam, modo aliam, qualescumque esse potest, augeat.

Præterea ad hoc videlicet quartum hic liber pertinet (sicut fit in ludis
omnium linguarum) : ut lusor mentem et ratiocinandi facultatem
acuat.

Aperi ergo librum :
incipite nobiscum ludere : ludendo disces.

NOTA : Ad ludos solvendos, memoria huius rei : apud antiquos Romanos, eodem unico signo I (i) inscribatur nostra littera I et J. (ex. gr. "Iam", non "Jam").

Alque eiusdem signis V (u) nostrae duae litterae V (v) et U (u) inscribantur. (ex. gr. "VVA", non "UVA").

PRÉAMBULE

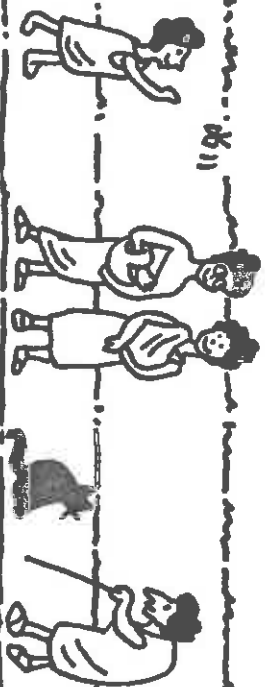
Ce livre, qui contient des jeux variés, a plusieurs buts :
Son tout premier but est que le joueur pratique la langue latine de la
même façon vivante et agréable qu'il a coutume de le faire pour les
langues modernes. (Ce premier but regroupe deux avantages :
l'agrément, et aussi l'habitude de penser en latin).

Le deuxième but du livre est que le joueur, dans tous les jeux,
enrichisse sa connaissance du vocabulaire. (Par ce moyen, d'une
part il apprendra les mots latins relatifs à une même matière, d'autre
part il distinguera les synonymes et les homonymes.)

Le troisième but du livre est que le joueur, selon les divers jeux,
augmente ses connaissances tantôt dans le domaine historique,
tantôt dans le domaine géographique, tantôt en mythologie, tantôt
en littérature, tantôt en un autre domaine, quel qu'il puisse être.

De plus, ce livre a évidemment un quatrième but (comme c'est le cas
pour les jeux en toutes langues) : que le joueur aiguise son esprit et
sa faculté de raisonnement.

Ouvrez donc le livre : commencez à jouer avec nous : vous vous
instruirez en jouant !

NOTE : Pour trouver la solution des jeux, souvenez-vous de cela : chez les Romains on l'Antiquité, on écrivait un seul et même signe I (i) pour nos lettres I et J. (par exemple, on écrivait : "Iam", non "Jam").

Et on utilisait les mêmes signes V (u) pour nos deux lettres V (v) et U (u). (par exemple "VVA", non "UVA").

VERBA DECUSATA

I. ad libram

- Omnia animalia feminae (non solum mulier) opposita. Adverbium adverbio "male" oppositum. — II. In altum fero. Praepositio ad exeundum. — III. Non oblitus sum. — IV. Non multum. — V. Curruis bellicus apud praescos Gallos. — VI. Amplius quam bis. Illo tempore. — VII. Hoc dentes continet. Die post hunc diem.

ad perpendicularium

- Non oblivisci I — 2. Nutri. Existis. — 3. Non solum saepe. — 4. Ithera (acc). — 5. Adiectivum adiectivo "malus" oppositum. — 6. Loca in quibus illices crescunt. — 7. Negatio. Humefactus. — 8. Extraham.

(Verba decussata I)

II. ad libram

- Faustae fortunae. — II. Igne consume. Minus quam pauci. III. Hilaritatem suam manifestam facere. Milhi. IV. Adducis. — V. Praepositio localis. Circumdatus est terrae. — VI. Editio loco. Mulier iam senescens. — VII. Neve. Edit. — VIII. "Qui duo capita habet" in orationibus antiquitatem redolentibus.

ad perpendicularium

- Vt fures agunt. — 2. Domini. Non occitavi nec declini. — 3. Castoris Pollucisque mater. Neque. — 4. Cederet. Familia tua. — 5. Haud dubiae. — 6. Domine. Pronomen personale secundae personae (acc.). — 7. Idem pronomen nominativo casu. In ea sacrificia fiunt. — 8. Post vocabulum "utrum". Hoc vocabulo velamus. — 9. Turgidus. — 10. Aegyptia dea. Noll sede ut!

III. ad libram

- Largior. — II. Vitiles sunt ad vicimas immolandas. Dominus — III. Vitiles sunt ad lavandum. — IV. Vannus vel vacuus. Ad conditionem introducendam. — V. Ille Romae regnavit. Una ex eis quae in Olympo sunt. — VI. Qui iam memoratus est. Hanc in stagno vides. — VII. Neque ego neque ille. Imperare incipiunt. — VIII. Vadam (non indicativo modo). Quod debet solvet. — IX. Eam adhibent violenti. Crines.

ad perpendicularium

- Illis praefuit Talus. — 2. Saturni pater. Non alii. — 3. Non clam. Ferrum non est... pretiosum quam aurum. — 4. Mutuo earum splendore graculus in fabula gloriabatur. — 5. Il. — 6. Paris illas miratus est. In eius ripis papyri multae crescebant. — 7. Procedere. Tribulum. —

- In hoc iudo complura homonyma invenienda sunt: itaque unum vocabulum duobus modis saepe definitur, quia duae res eo significari possunt (exempli gratia: unum vocabulum "aves" potest definiti "cupis", si a verbo "aveo, es, ere" provenit: potest quoque definiti "bestiae", si pluralis forma est nominis "avis, is"). Tria puncta suspensiva significant secundam definitionem sequi.

ad libram

- Avis... cibum datis. — II. Non est os... amato. — III. Saepe alma dicitur. — IV. Sarmaticum flumen quod nunc "Volga" nuncupatur. Interlectio. — V. Vulnerati. Vvis... et edis... ergo vive... et ede I — VI. Non deorsum.

ad perpendicularium

- Buccae... illoribus. — 2. Numeri (qui Lucio non desunt). Hac et pingi et pingi potest. — 3. Fortasse "diu". Sic incipit trepidari. — 4. Carris in glacie labentibus... vehis. — 5. Graeca littera. —

(Verba decussata III)

- Pronomen personale secundae personae. Omni tempore. — 9. Haec ad intrandum vel ad exeundum adhibentur. Vadite retro.

(Verba decussata IV)

- Interlectio qua "me" convertis. — 7. Domini... vives.

ad libram

- I. Ab hominibus hae occupantur ; sin autem singularis est forma, a deis. Ier. —
- II. Imperasti ut aliquis veniret. — III. Homini maledicenti mala verba reddo. —
- IV. Coniungis. Hic nummulus est convertendus. — V. Plus quam mille. Non mihi. — VI. Filio, apud poetas. Pecunia sibi parare. — VII. Coniunctio. Fortasse semel vel bis. Coniunctio. — VIII. Domum custodit. Coniunctio qua hesitatio significatur. — IX. Simulacrorum apud poetas. — X. Hi mihi sunt. Te ipsum.

ad perpendicularium

1. Aegritudinum. — 2. Fiat. Nec te neque eum. — 3. Antiquae matronae hic plerumque manebant. Non alibi. — 4. Muliebris exclamatio. — 5. In mari est antequam in mensas nostras adferatur. Nutriat. — 6. Verberibus castigare. — 7. Incipe videre. Infimorum. — 8. Aegyptia dea. Non te. — 9. Inversa facta. Postest esse publica vel familiaris. — 10. In bovem conversa est. Sunt venatoribus piscatoribusque utilia.

I										
II										
III										
IV										
V										
VI										
VII										
VIII										
IX										
X										

(verba decussata V)

I																					
II																					
III																					
IV																					
V																					
VI																					
VII																					
VIII																					
IX																					
X																					
XI																					
XII																					
XIII																					

(verba decussata VI)

VI. ad libram

- I. Ab ea mel accipimus. Ciborum lacte factorum. — II. Ad caerimonias hae procedebant. Bis procedo. — III. Haec aegrotatio potest per nimium cibum accidere. (abt.). Holus plerumque oleo et aceto conditum. — IV. Homo conversus. Non sua sponte. Domine. — V. Non te. Hic cibum para. Cibum consumis. — VI. Vile est ad bibendum. VII. Vile est ad bibendum et ad edendum et ad loquendum. Legumen. Non me. — VIII. Cum carne saepe ministratur. Inepit. — IX. Siagno. Chemicâ materiâ. — X. Bestiarum quae domos custodiunt. Vadit. — XI. Infimam. Vridas. Hoc est amarum. — XII. Non me. Infimae. Deae orientalis templum. — XIII. Ad duplicem interrogationem. Nobis pernas parant. Hac nutriuntur non solum homines, sed tigres et leones.

ad perpendicularium

1. Herba quâ cibi possunt condi. Intertextio. Pulsa. — 2. Ad iusiurandum confirmandum. Consolato. — 3. Exeo. Oves protegit. — 4. Possunt esse mala, pira, flica, cerasa, fraga allave. Conclisus per rotulas et aceto conditus Inter gustatoria ministratur. — 5. Coniunctio sursum versa. Granum est eiusdem generis atque cicer et phaseolus. Numeri. — 6. Haec sursum versa in Francogallia multum edi referitur apud ceteras gentes. Maligna exclamatio. — 7. Dei marini filiae. — 8. Similis est cucumeri. — 9. Vel lavat vel solvit, cum id sursum verfas. Initium stipendii. Haud aliter. — 10. Tempus anni sursum versum. Modus suendi. Nummulus sursum versus. — 11. Hac utitur qui non mutus est. Vino haud militigato. Patere. — 12. Ire. Postea. — 13. Esse (vel edere) cupio.

ad libram

I. Princeps ille in theatris haud semel cecinit. Ille dicitur Carthaginem defendam esse. Deorum (apud poetas). Compendiarie litterae praenominis cuiusdam vel "sua pecunia". - II. Cornutum gregis ducem. Domini. Pronomen accusativo casu vel verbum coniunctivo modo. - III. Non illi. Rivuli origo. Buccolica scriptis. - IV. Vadit. Non vacuus. Non me. Allies. - V. Exclamatio. Unus Historias Naturales scripsit et propter Vesuvi montis eruptionem mortuus est, alter epistulas per multas misit et Traiani amicus fuit. Soli. Non verbis tantum. - VI. (retroversum) Non tuam. Pronomen ad hominem contemptum pertinens. Praepositio localis. - VII. Ad nuntiandum praebendumve. Numerus dierum in hebdomade. Fricatura laedilis. - VIII. Fiat. Tibi est. Mulae cognata. Numerus. IX. Perturbavimus. In hoc loco vel statim. - X. Servis qui in servitute nati sunt. Interfectio. Clarissimus historicus qui contra nomen suum locutus est. - XI. (retroversum) Non falsae. Hic non habet caput. - XII. Flaccus hic poeta nominatus est. Qui adinet ad regionem in qua sol oritur videtur.

ad perpendiculum

1. Gratiarum numero unum adde I. Vivis. - 2. Effuge I. Clarissimus orator e gente Tullia ortus. - 3. Ubi est publica, in ea civis administrantur. Pugnator ille cum Achille acrem pugnam gessit et ab eo occisus est. - 4. Nata. Non me. Consonans duplicata. - 5. Per violentiam. Publius duplicatus. Movet. - 6. Particula demonstrativa. Scriptor comicus, quem Molière imitatus est. - 7. Atque. Historicus, qui inter alia bella Punica enarravit. - 8. Ille quoque comicus scriptor fuit atque illum aliquando Molière imitatus est. Edia. - 9. Augurio. Postula. - 10. Numeri. Poeta qui Buccolica composuit (cognomine designatus). - 11. Usque ad finem igne consumpsit. Utrum hic an ille? - 12. Non manere. Non considis. Sex. - 13. Eae in hominibus bonis eminent. - 14. Origini... filiae mariti. - 15. Mihi sunt. lacin in aliquid. - 16. Potest esse avis vel exercitus. Quae adinet (vel adinet) ad paeninsulam quamdam clarissimam. - 17. Numerus. Nisi. Procecidit. - 18. Inter hilem et aestatem. Velut. - 19. Lesbicae fuit quidam notissimus, qui mortuus a Caelio celebratus est. Tu et tu.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
I																			
II																			
III																			
IV																			
V																			
VI																			
VII																			
VIII																			
IX																			
X																			
XI																			
XII																			

(Verba decussata VIII)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I										
II										
III										
IV										
V										
VI										
VII										
VIII										
IX										
X										
XI										
XII										
XIII										

(Verba decussata VIII)

paulo difficilius

ad libram

I. Coniunctio quae archisellii subsellive initium esse potest. Patefacta. - II. Hoc auguramur. Ligna trabs vel in ligno carboneve torreat. - III. Numerus paulo amplior quam Priami filiorum. Salve, patris pater I. Hoc est inventendum ut appareat quomodo prima coniunctivi persona passiva desinat. - IV. Vadit. Eam da... vel eam I. - V. Effugas. ... arbusia Baccho cara. Non ex. - VI. Non servavi. Dea maritima. - VII. Coniunctio. Non me. Non me, etsi ego particeps sum. - VIII. Mihi haec est..., veni I. Haec terra in Pyrenaeis montibus superest. - IX. Suscipio. - X. Coniunctio. Processi... numerus. - XI. Homini qui incusatus est. Eas ruri invenias. - XII. Facto... qui incusati sunt. Re qua incusatur homo. - XIII. Non mea. Existis et edis, ergo existe et ede I

ad perpendiculum

1. Phoebi unicus. Luctu opprimitur. - 2. Sibi parat. Sic agit qui luctu opprimitur. - 3. Praepositio. Effugis... existentias. Precare litus vultusque I. - 4. Linter diligentibus. Coniunctio. - 5. Prohibitum. Paene, numeri. - 6. Paene, non numerus. Domino... existam. - 7. Consules praetoresque sic desinunt. Hic homo qui citatus iam est, vadis. Non est hic. - 8. Duae vicinae quae res finiunt. Qui ad nihil adhibetur. - 9. Fines. Coniunctio. - 10. Hoc monumentum frustra convertitur. Ego et alii. Lacte presso.

paulo difficilis

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
I									
II									
III									
IV									
V									
VI									
VII									
VIII									
IX									
X									
XI									
XII									
XIII									

(verba decussata IX)

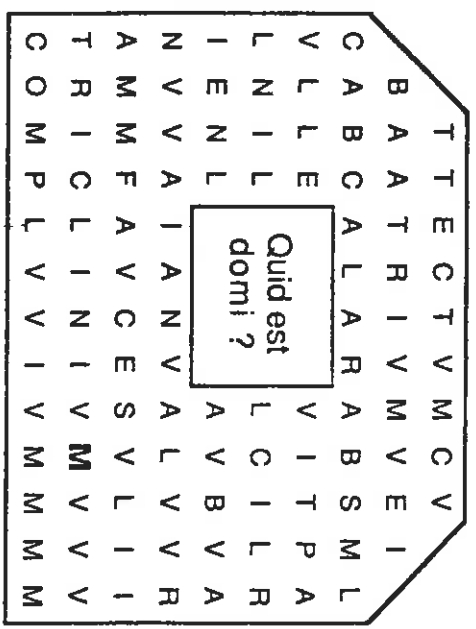
ad libram

- I. Proceclis locis periculosus.
- II. Bestia cavenda (etsi te incito ut cantionem emittas!). En.
- III. Particula interrogativa. Una ex eo populo qui in fabula dicitur regem stiptem accepisse. — IV. Hic est numerus, per violentiam. Numerus fratrum Albanorum qui violenter occisi sunt. — V. Pravitas... arborum. — VI. Patribus patrum, haec volat. Duplicatum suis caput. — VII. Coniunctio. Idem est et Latino sermone vilissimus et Francogallico sermone optimus I. — VIII. Aluit. — IX. Adveniat I. Etfuge... etsi est vendita. — X. Exsistis et adis, ergo ede et exsiste I. Exsistas, si vis. — XI. Coniunctio. Si hunc numerum fortibus Fabiis substrahis, CCC habebis. — XII. Domini, at non hodie. Dulcis cibus. — XIII. Iurcundiores sunt ad mel quam ad fel. Domine, hoc modo desinunt multa infinitiva.

ad perpendiculum

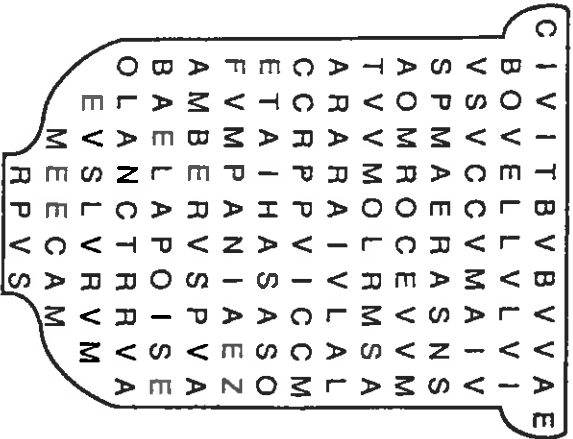
- 1. Te defendas contra... amphitheatri gradus. Amarissimum est. — 2. Series saepe sunt, molosso. Proceclis, eis quibus sanguis fluit. Exclamatio. — 3. Vacua. Tolle, metalli principium. — 4. Is est eum qui non iam est. Duplicatum Vespasiani filii caput. Non solum verbis. — 5. Sic desinunt verba passiva quadam persona. Haud alienis, verris, agis quod agit sutor. — 6. Eius est manducare. Non remansit. — 7. Primus aeronauta. Violentia... cupis. Non te. — 8. Scalae Incipientes. Interfectio. Inquit. Gratium tempus. — 9. Venias... quas iam citavi. Quod non amovetur.

In hac domus imagine vocabula insunt ad domus partes adinrentia XVI : Quae vocabula invenies alia si litteras leges a summa parte ad imam (id est ad perpendiculum), alia si litteras leges a sinistra ad dextram (id est ad libram). Una littera (quae spissius designata est) duobus vocabulis communis est.

E DOLIO POTVLENTA ESCVLENTAQUE EXTRAHE !

In hoc dolio insunt vocabula XXVII ad potiones cibosque adinrentia. Ludus est eiusdem generis ac prior ludus de domo ; hic tamen paulo difficilior quam prior est : nam vocabula, quae inventienda sunt, per directiones multas aliquando inscribi possunt :

NOMEN ARCANVM (I)

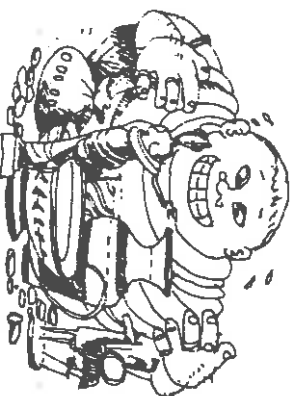
CANISCVLEXELVPS
XPASSERRAELHCOG
EINVOLPESRMVSSRA
RSSLEFELSVVLRCL
OOELEPVSIMSVVVA
STRVTHIVMCTLPSSV
TALPAATCIOEAAMD
AVISSNVEALLRCEEA
TRMVEETLQPVAVVRM
RVARRRVVSSMTSSVA
ESXVRSVVEBACLIS
CIIIEAVSVARAOAIA
ALNCVRGALLINANV
LGRSODVNICVLLVSG
CROCODILLVSSVSI
SICSIPECVSVNISA

*Nomina quae in hoc quadrato
inveniuntur possunt scribi vel
ad perpendicularum vel ad libram
vel oblique atque a sinistra ad
dextram vel a dextra ad sinis-
tram, vel sursum vel deorsum.
Littera una, cum vocabula
mutue immissa sint, ad vocabu-
la complura adhiberi potest ad
cetera verba, non ad nomen ar-
canum. Omnia vocabula huius
primi aenigmatis ad animalia ad-
tinent (pleraque ad bestias, etsi
ad homines rara possunt adhi-
nere).*

*Arcanum, quod solum in serie
infra enumerata non invenitur,
sic definitur potest: "porcus
quem Siculi odio habue-
runt".*

nomina Inscripta

ACVS • AGNVS • ALAVDA • ANGVIS • ANSER • APIS • ASINVS • AVIS • BOS •
CANIS • CAPER • CERVVS • COCHLEA • COLVMBA • CORNIX • CORVVS •
CROCODILVS • CVLEX • CVNICVLVS • DAMA • ELEPHANTVS • EQVVS •
FELES • GALLINA • GLIS • LACERTA • LARVS • LEO • LEPVS • LIMAX • LVPA •
MERVLA • MVLA • MVREX • MVS • MVSTELA • NISVS • NOCTVA • PASSER •
PECVS • PICA • PISCIS • PORCVS • PYLEX • PVLVS • SCIVRVS • SERRA •
SIMIA • SOREX • STRVTHVM • SVS • TALPA • TAVRVS • VLVA • VESPA •
VIRA • VITVLVS • VOLPES •

NOMEN ARCANVM (II)

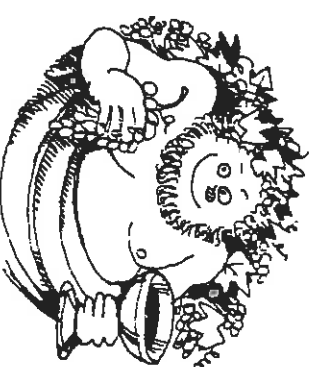
BETA VCSA P R V M I N A R E
O A P A S S A E P E S S A X A S R S S
I V O L I V A G A R I P A V E V V
T A V R A S S A E S T A S C B A M L
A L V C I F I V I L L I C V S A O
N C C A L L A A T T E R R A R A R E
G A L O M R T B I V B V L V L V S
I E S V N I S A A V M V R T A R A
L A R V A N I G M V T N E M V R F
H I E M S A R A A I A R V R A N A
S V V Q E I C N A N A S R S S E V
V O R A C N G O L E V M T E E O L V
V C R O T A S N A T R E T E B I S
I C L A V I S N M V R V B E T V M
R A P V L L V M A I M E D N I V O T

*Nomina quae in hoc qua-
drato inveniuntur pos-
sunt scribi vel ad perpen-
diculum vel ad libram vel
oblique atque a sinistra
ad dextram vel a dextra
ad sinistram, vel sursum
vel deorsum. Littera una,
cum vocabula mutue im-
missa sint, ad vocabula
complura adhiberi potest
ad cetera verba, non ad
nomen arcanum. Omnia
vocabula huius secundi
aenigmatis ad villam et ad
agriculturam adtinent.*

*Arcanum, quod solum in
serie infra enumerata non
invenitur, sic definitur po-
test: "arbustum Bac-
cho carum".*

Vocabula Inscripta

AESTAS • AGER • AGRICOLA • ANAS • ANNONA • ARARE • ARATRVM • AREA
• ARVA • ASINVS • AVTMNVVS • BVBVLVS • BACCA • BOS • CAVEA • CLAVA
• CLAVIS • CRISTA • EQVVS • FABA • FARINA • FASEOLVS • FAVVS • FICVLA
• FLOS • FRVMENTVM • GERMEN • HIEMS • LAC • LIGNATIO • MALA • MOLA •
OCCA • OLEVVM • OLIVA • ORA • OVILE • OVVM • PASCVA • RANVS • RANA •
RAPVLVM • RASTER • RETE • RIPA • RIVVS • RVBETVM • RVBVS •
RVMINARE • RVRA • SAEPES • SAPA • SATOR • SAXA • TAVRA • TERRA •
TVBER • VACCA • VAGARI • VANGA • VER • VILLICVS • VINDEMIA • VINETVM •
VVA •

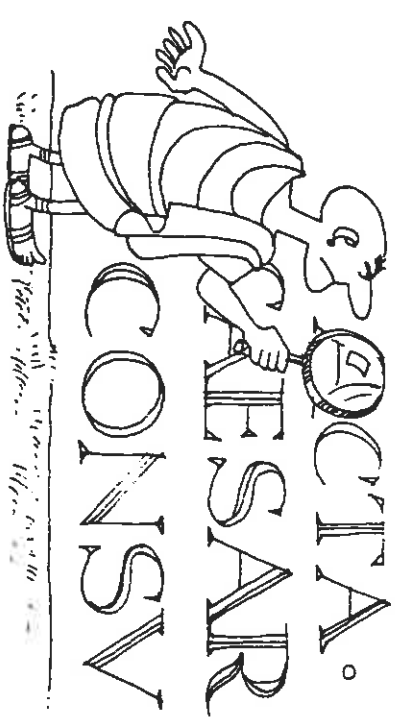
V I S R O V A M A G M E N S V T A G E L M V D I P P O S
S V M I N A S V D E O F S I T S O H R O S T R A T A E T
S E T I D E P I L A R E T R I E R I S V C O R N V T V I
I T A L I A E T M V I L E O R P M V N V S M S V T R O P
M E R E D I C C O C A S S I S O C L A S S I S S R E C E
P A L V S O N A A M R V T M D E V O T I E S S I L S A N
E S S V T R I V R T V M V L T V S I M R A S S E R P R D
D V V M V I R A S E A C D S E V Q E C M N I C N I V E I
I T A G O T P L E G I O O S E T N A V O I O X E B O V
M A N N V S M S E L I M V T V C S I R V M T N M A L V M
E M V N G I S V L A N V B I R T R I V I V M T R M I E E
N R C A S T R A L E A L L A P R O C O N S V L I E E C L N
T A E L A G G E R L O I R V T N E C M V I T O L R A E T
A L E T R I B V N I E P B E V E R S I O N E S E I E S A
L C I S V T C I V N I B A T S A H I B E R N A G T T R S
E V R B S E I N I C V R R V S P E L L E R E D A V E O E
A R I E S R V C M O P R I M I P I L I X A M O R S R T R
R S I V A N I E P L A P I D A R E P O B S I D E R E V O
T O R Q V E S R E V I G I L I A P A T R O N V S S R A T
E R E V R I N E R M I S E N A T O R E S V T N E V E F A
S A L V S N O C A I P S L R O T V T S V M O V I N G I T
S V H P M V I R T S I T I V E R C I N G E T O R I X A C
A T C A L I G A O A P A D E A R P M M V I R E P M I V I
E A R E L L A H P R A E S I D I V M O L I R I V M E C E D

Nomina, quae in hoc quadrato inveniuntur, possunt scribi vel ad perpendiculum vel ad libram vel oblique atque a sinistra ad dextram vel a dextra ad sinistram, vel sursum aut deorsum. Littera una, cum vocabula mutue immissa sint, ad vocabula complura adhiberi potest ad cetera verba, non ad verbum arcanum. Omnia vocabula huius ingenis aenigmatis illi ad antiquam Romanorum vitam (sive in pace sive in bello) adtinent.

Arcanum vocabulum, quod solum in serie infra enumerata non invenitur, sic defniri potest : "Romani antiqui hoc saepe gesserunt".

Nomina Inscripta

ACTA • ACTIVM • AGERE • AGGER • AGMEN • ALAE • ALEA • ALESIA • ANIMVS • ARIES • ARMATIVS • ARMIS • ARTES • ARX • ASSER • BARBARI • CAESAR • CALIGA • CASSIS • CASTRA • CENTVRIO • CIVIS • CLASSIS • CNEMIS • COMMILITO • COMMITTERE • CONSVL • CONTIO • CORNV • CVRRVS • CVRSOR • DECEMVIR • DEPILARE • DEVOTI • DICTATORES • DVX • ELIDI • EMINVS • EQVES • ERIPI • EVADERE • EVENTVS • EVERSIONES • EVINCERE • EVINCI • EVOCARE • FAVTOR • FOEDVS • GALEA • GALLICVM • GERERE • HASTA • HIBERNA • HOSTIS • IANVS • IGNIVOMVS • IMPEDIMENTA • IMPERATOR • IMPERIVM • INCOLVMIS • INERMIS • INVICTVS • ITALIA • TTER • IMENTA • LAPIDARE • LEGATVS • LEGIO • LIS • LIXA • MALVM • MANNVS • MAVORS • MERITVS • MILES • MINAE • MISSIO • MOLIRI • MORI • MVNVS • MVRI • NAVIS • OBEX • OBSIDERE • OCCIDERE • OPES • OPIPIDVM • OTIVM • OVANTES • PALVS • PARCERE • PARMA • PARTIM • PATRONVS • PAX • PEDITES • PELLERE • PHALERAE • PILVM • PORTVS • PRAEDA • PRAESIDIVM • PRAETORIVM • PRIMIPILI • PRINCEPS • PROCONSVL • PROELIVM • RELEGARE • RESPVBLICA • RITV • RIXA • ROMA • ROSTRA • RVERE • SALVS • SCVTVM • SENATORES • SIGNVM • STATIVA • STIPENDIVM • STRATA • TELA • TERERE • TESTVDO • TIRO • TOGATI • TOROVES • TRIBVNAL • TRIBVNI • TRIERIS • TRIVIVM • TRIVIMPHVS • TVMVLTVS • TVRMA • TVRRIS • TVTOR • VAE • VELES • VERGINGETORIX • VIGILIA • VIRTVS • VIS • VITIS • VRBS • VLVNS •

*Palindromus est vocabulum sententiave, quae a sinistra ad dextram aut a dextra ad sinistram legi potest cum eadem significatione (ex. gr. ALA).
Potestne ergo invenire palindromos, quorum definitiones hic infra proponuntur :*

1 . bestia quae sordida dicitur	18 . Didonis soror
2 . cupiditas bibendi	19 . tundet
3 . locus idoneus ut considas	20 . veteres homines
4 . hic est plerumque in pomis	21 . seminatae
5 . altissimus	22 . haec est si quis grana seminavit
6 . aere facta (possunt esse duo vocabula varia)	23 . asini equaeque fetum
7 . moenia (acc.)	24 . habet
8 . domine !	25 . pravam
9 . exire serpentis instar	26 . aridis
10 . obsecro	27 . calceos
11 . tacitum	28 . capinus
	29 . unicos

12 . vano	30 . lente consumor
13 . pateris	31 . tibi nummis para !
14 . edere	32 . serenus et sine humiditate
15 . a me quaeritur	33 . in agro agitur
16 . circumagor	34 . terrorem inicit
17 . avium partu	35 . acu et filo additus
16	

*Vocabula quaedam, si litterarum ordinem omnino retroagis, in alterum vocabulum alteram significationem habens commutantur (Ex. gr. AMOR / ROMA).
En tibi binas significationes : vocabulorum paria inveni !*

1 . bestiola existo	16 . Crotoniensis athleta clarus fuit quondam
2 . quod vivit serrae cultive pars	17 . maculis (dat.) via
3 . pomum filiam equae asinique	18 . angusta obscura
4 . vacuum spatium in urbibus domibusve aere facta opera	19 . planta eam vides circum regem
5 . matue ! sibi parat	20 . tero dentibus olor
6 . ne unus quidem augurium	21 . tardum bestiolae
7 . aliquis mihi dicit "Salve !" parvas rotas	22 . suavis cupiditatem bibendi
8 . aridus pomorum liquoribus	23 . silva sutina mamma (quae antiquis Romanis cibibus delicatissimus videbatur)
9 . extremum telum Plutonem	24 . haud iniuria effodi
10 . futurus sum labris et lingua	25 . sorbitio qui eius proprii sunt
11 . aratro todio regio (quae aratro coli potest)	26 . fax appropinquet !
12 . vis color	27 . facibus ne stet !
13 . aequor non iam sum	28 . tacet pills
14 . labore ut serpens exeo	29 . non audax (fem.) tollit
15 . terram colo rogabo	30 . ad lagoenas occludendas non verbis solis

Ad decem vocabula invenienda, quae infra definiuntur, litteras adhibe in primo vocabulo sita :

I. vocabulum primum :
ROMVLVS

bestia quae obstinata dicitur .....
liquor .....
hoc solet edi cum carne .....
tantum .....
insanus .....
unicus .....
homo nigrae pellis .....
agni .....
bestiola noxia .....
taenia coriacea .....

II. vocabulum primum :
CIVITAS

hic suffragia dat .....
velox (fem.) .....
non mors .....
posita .....
urbis partes .....
pravitates .....
non victrix .....
satis .....
iter .....
sportula .....

III. vocabulum primum :
MINERVA

Romanorum princeps .....
possunt adhiberi in nave .....
non est mulier ....
non eodem modo .....
planta flexibilis .....
sunt in corpore .....
effluit e corpore .....
dicuntur ab aliquo qui vult .....
tibi male facere .....
pondus nummusve apud .....
Graecos .....
servus domi natus .....

Vocabula inclusa liberius inventa :
Litteris adhibendis locutionis propositae, inveni vocabula saltem XX :

CVRSVS HONORVM

In pagina 77 tibi proponuntur XLIII vocabula

I. Adhibitis primis litteris vocabuli "ROMA", alia vocabula inveni quae infra definiuntur :

1. validus Ro.....
2. pulcher flos Ro..
3. id habet avis et navis Ro.....
4. exstructus est ad cadaver comburendum Ro...
5. quaestionem pono Ro..
6. aurorae tempore apparet in herbis Ro.
7. defensus est a Cicerone Ro.....
8. est in carro Ro..
9. urbs Gallica ad Sequanam flumen sita Ro.....
10. qui circuli formam habet Ro.....

II. Adhibitis primis litteris vocabuli "LVDS", alia vocabula inveni quae infra definiuntur :

1. sumptuosa convivia sibi met domi paravit : Lu.....
2. hic sentitur si qui homo carus decessit vita Lu....
3. Irideo Lu.....
4. haec Romulum Remumque aluit Lu..
5. haec in caelo est Lu..
6. Parisiorum fuit urbs praecipua Lu.....
7. olim una e tribus Hispaniae provincis Lu.....
8. urbs Gallica ad Rhodanum flumen sita Lu.....
9. terra pluvia liquetiata Lu.....
10. obscuritatem haec vincit Lu.

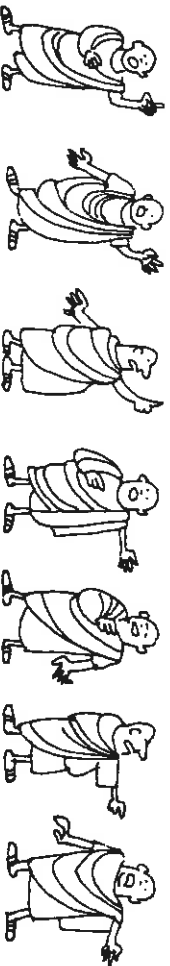
III. Adhibitis primis litteris vocabuli "AMOR", alia vocabula inveni quae infra definiuntur :

1. procul moveo Am.....
2. insanus (qui mentem amisit) Am....
3. magnus Am.....
4. uterque Am..
5. otiose procedere Am.....
6. iucundus Am.....
7. hac dei alebantur Am.....
8. mulieres bellatrices in mythologia Am.....
9. crimen fuit multorum candidatorum (ex. gr. Murenæ, quem Cicero defendit) Am.....
10. urbs in qua natus erat Roscius (quem Cicero defendit) Am.....

Adhibe primam primi vocabuli definiti litteram et secundi secundam et terti tertiam et sic perge usque ad paenultimam definitionem.
Cunctis his litteris in ordine suo servatis, obtinebis vocabulum quod ultimum defini-
tur.

- I.
1. fama .....
    - 2. haud iniuria .....
    - 3. opponi solent urbi vel paci .....
    - 4. considerare .....
    - 5. suggestum in quo magistratus sedet .....
    - 6. mensis .....
    - 7. tempestas .....
    - 8. delecti milites .....
    - 9. oratores hoc saepe mutue agunt .....
    - 10. tuteiae .....

Ultimum vocabulum investigandum :
Non solum in popularibus civitatibus, sed etiam
in regnis Imperiisque haec est .....

II. de magistratibus (eadem exercitatio)

1. Magistratus (potest esse vel urbanus vel peregrinus) .....
2. Hic potest esse vel plebis vel militaris .....
3. Quot sunt consules .....
4. Fortasse candidatus erit .....
5. Hic magistratus improbos cives notat .....
6. Magistratus Romani in hac terra extra Italiam sita
munera sua tamen agunt .....
7. Magistratus (qui inter alia annonam curat) .....
8. Talis est consul victor .....
9. Quod ad principem adinet .....

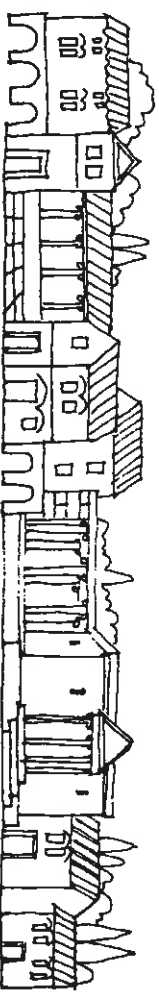
Ultimum vocabulum investigandum :
Hic prerogatum Imperium exercet .....

III. de vita rustica (eadem exercitatio)

1. haec bene culta dat quod bibatur .....
2. agricola id ex arbore colligit .....
3. agricola id e terra colligit .....
4. minus facilis est cultu quam campus .....
5. hoc potest agere agricola qui agros bene coluit .....
6. taurus haud vetus .....
7. ager, ut talis fiat, aliquando stercore donatur .....
8. rubrum pomum, quod vel coctum vel crudum editur
(praesertim cum aceto) .....

Ultimum vocabulum investigandum :
In magnis villis pro domino labores servis
committendos curat .....

IV. de domo (eadem exercitatio)

1. super domum hoc est .....
2. haec est vel in urbe vel in domo ipsa .....
3. supellex quaedam .....
4. inter varias domus cellas sunt .....
5. ad pluviam colligendam est utile .....
6. hic collis lautissimas domos habebat .....
7. in pavimento sterni potest .....
8. ad ianuas stant .....
9. ad balneum utilis est .....
10. domus vel templum vel insula .....

Ultimum vocabulum investigandum :
domus pars .....

Si vis aenigma nondum solvi sed facilis fieri, cf. p. 70-71

I. Huic duarum litterarum vocabulo singulas litteras propositas paulatim ita adde ut ad septem litterarum vocabulum denique parvenias.

1. vocabulum :	IT	Litterae :	E, I, N, S, S.
2. vocabulum :	ES	Litterae :	A, E, D, R, X.
3. vocabulum :	ID	Litterae :	A, E, M, T, V.
4. vocabulum :	EA	Litterae :	A, C, R, T, V.
5. vocabulum :	AS	Litterae :	C, E, L, O, R.
6. vocabulum :	EN	Litterae :	A, A, C, H, T.
7. vocabulum :	OS	Litterae :	E, I, N, R, T.
8. vocabulum :	DE	Litterae :	A, A, P, R, S.
9. vocabulum :	ET	Litterae :	A, E, R, R, S.
10. vocabulum :	IN	Litterae :	A, A, C, I, R.

II. Huic trium litterarum vocabulo singulas litteras propositas paulatim ita adde ut ad octo litterarum vocabulum denique parvenias.

1. vocabulum :	SVM	Litterae :	A, A, P, R, T.
2. vocabulum :	RVS	Litterae :	A, I, L, P, V.
3. vocabulum :	LAC	Litterae :	A, E, N, R, S.
4. vocabulum :	MOS	Litterae :	C, D, I, R, Y.
5. vocabulum :	LIS	Litterae :	A, B, E, G, L.
6. vocabulum :	AER	Litterae :	A, D, I, S, T.
7. vocabulum :	VRI	Litterae :	C, C, E, M, V.
8. vocabulum :	CVM	Litterae :	E, I, I, N, P.
9. vocabulum :	VIR	Litterae :	C, E, S, T, V.
10. vocabulum :	ITA	Litterae :	L, M, S, T, V.

III. Huic duarum litterarum vocabulo singulas litteras propositas paulatim ita adde ut ad octo litterarum vocabulum denique parvenias.

1. vocabulum :	SI	Litterae :	A, C, D, L, V, V.
2. vocabulum :	EM	Litterae :	A, I, L, N, R, V.
3. vocabulum :	TV	Litterae :	C, I, I, R, S, V.
4. vocabulum :	AC	Litterae :	E, L, M, M, O, R.
5. vocabulum :	RE	Litterae :	A, C, D, S, T, V.
6. vocabulum :	OB	Litterae :	I, N, R, S, S, V.
7. vocabulum :	AD	Litterae :	E, I, I, M, R, S.
8. vocabulum :	VI	Litterae :	A, A, I, S, T, T.
9. vocabulum :	ME	Litterae :	I, I, R, S, T, V.
10. vocabulum :	VE	Litterae :	A, C, D, I, S, T.

I. Addenda littera A et mutando (si opus est) litterarum ordine, extrahere novum verbum e proposito verbo : (ex. gr. : rem + A = mare) :

TER
NVCE
CAPVS
CITRVS
BVCVLVS

II. Addenda littera L et mutando (si opus est) litterarum ordine, novum verbum e proposito verbo extrahere :

IS
VAE
IMAS
LIMES
LITVVS
CIVILIS

III. Addenda littera T et mutando (si opus est) litterarum ordine, novum verbum e proposito verbo extrahere :

AS
IRE
ISTE
VALES
ACRIVS
LABERIS

IV. Addenda littera E et mutando (si opus est) litterarum ordine, novum verbum e proposito verbo extrahere :

IS
ROS
DEAS
RAMIS
MARMOR
DIVINAM

V. Addenda littera S et mutando (si opus est) litterarum ordine, novum verbum e proposito verbo extrahere :

E
EN
ARO
RIMA
SIMVS
TALARE

INVASOREM EXCLVDE I

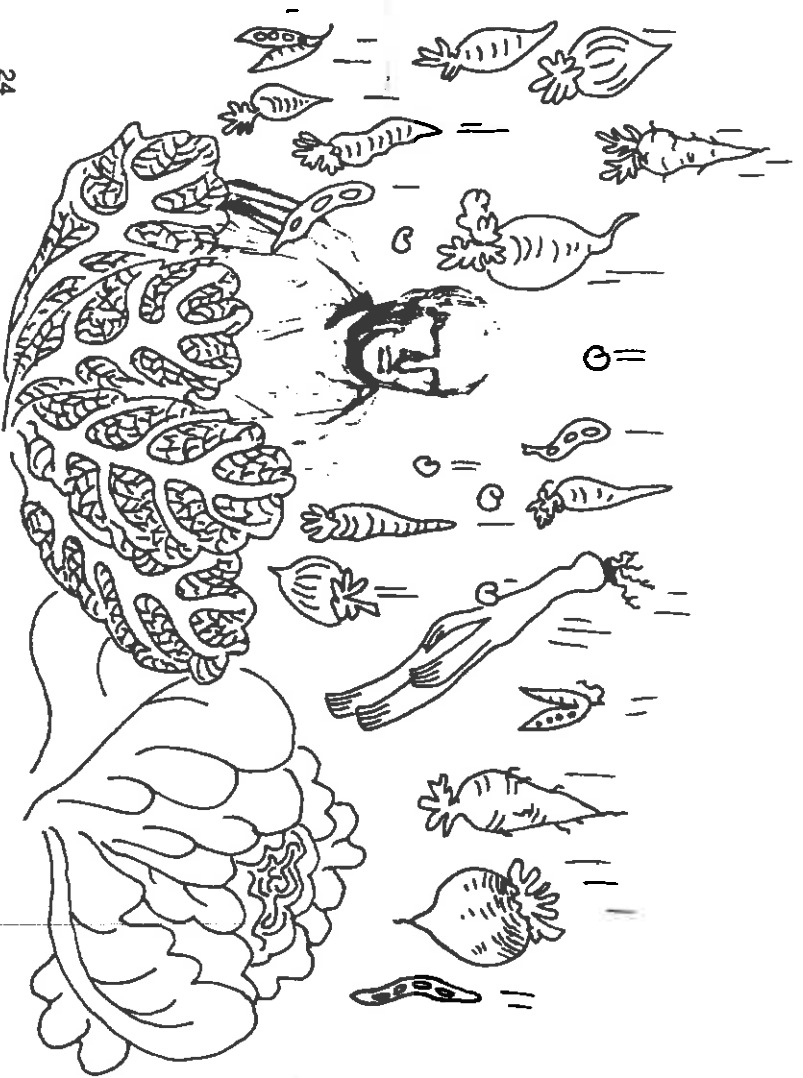
HOMONYMORVM LVTVS

I. *inter aves inserta est planta : eam inveni !*
 passer ; gallina ; carduelis ; merula ; alauda ; anser ; carduus ; hirundo ; pullus ; pica.

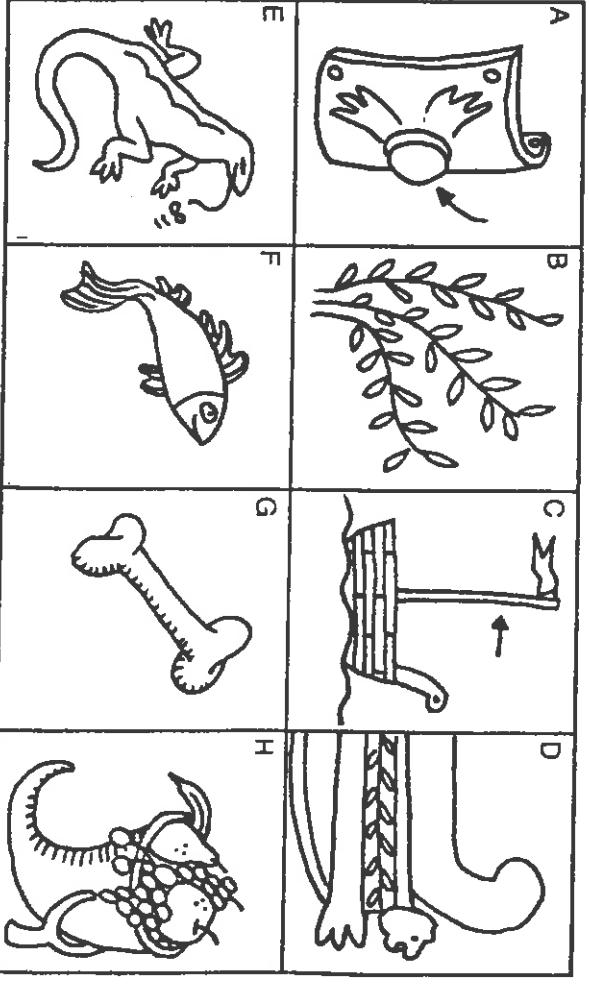
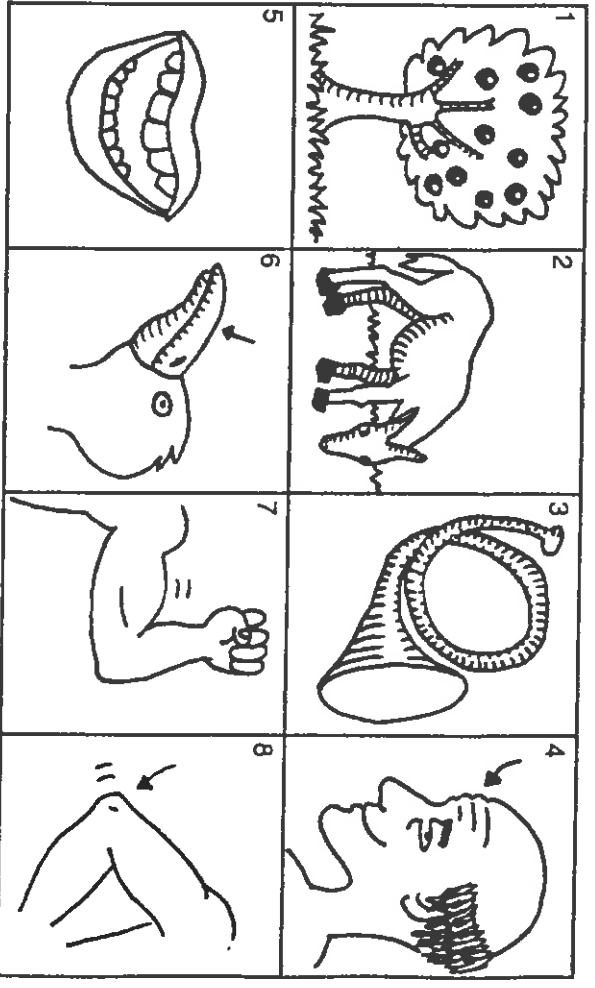
II. *Inter olera unum est insertum pomum : id inveni !*
 porrum ; pirum ; lactuca ; brassica ; caules ; carota ; rapum ; phaseoli ; asparagus ; pisa.

III. *Inter principes unus est insertus vir rei publicae : eum inveni !*
 Augustus ; Nero ; Calligula ; Marcus Aurellus ; Tullius Cicero ; Vespasianus ; Titus ; Domitianus ; Traianus ; Caracalla.

IV. *Inter poetas unus insertus est orationis solutae scriptor : eum inveni !*
 Horatius ; Tibullius ; Prudentius ; Virgilius ; Terentius ; Ovidius ; Titus Livius ; Ausonius ; Propertius ; Catullus.

Ad has imagines XVI significandas vocabula VIII sufficiunt.
 Imagines binas consocia (unam litteratam cum una numerata) quae eisdem vocabulis significari possunt :

SENTENTIAE PACTIS SIGNIS SIGNIFICATAE (I)

Quaere litteras vocabulorum rerum animaliumve depictorum ; dein has litteras inscribe pro signis adhibitis in casulis suppositis : sic sententiam veram potens legere.

XY ■ | Y D
 - O ■ Q M D
 Y ⊕ M H D
 ● □ + Z ■

○	⊗	□	⊗	⊕	⊗	□	+	●	D	Y	X	⊗	-	Y
I	H	∇	Y	⊗	H	□	+	●	D	Y	■	I	I	⊕
H	⊗	I	∇	Y	D	Y	∇	+	□	●	+	□	∇	Y

SENTENTIAE PACTIS SIGNIS SIGNIFICATAE (II)

Quaere litteras vocabulorum rerum depictarum ; dein has litteras inscribe pro signis adhibitis in casulis suppositis : sic sententiam, qua duo proverbialia coniunguntur, potens legere.

- □ ○ ◇ X ● ∇ ○   ∇ ▲ × ● ▽ ▼
 ∞ ▲ ▼ ● □ ▼ ○
 ⊗ X ● □ ⊗ ○
 ⊗ ◇ ▼ + × ▽ ▼

○	⊗	●	○	◇	●	⊗	○	∞
⊗	●	⊗	○	∇	∇	∇	∇	∇
○	∇	○	+	○	⊗	◇	∇	∇
●	●	+	○	⊗	◇	∇	∇	∇
□	●	+	○	⊗	◇	∇	∇	∇
×	●	∇	∇	∇	∇	∇	∇	∇
⊗	●	∇	∇	∇	∇	∇	∇	∇
∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞	∞

Ut priores sententias, quae disruptae sunt, recte restituas, scribe haec vocabula mutato ordine. In singulis vocabulis litterae debent in eodem ordine manere : at caesurae inter vocabula mutari possunt :
(Ex. gr. "at de umor" → de-umor-at → deum orat.)

Tibi iam solum indicamus quot vocabula insint in sententia, quam invenire debes : si vero vis aenigma nondum solvi, sed facilius fieri, vide paginam 71, in qua indicamus bina datae sententiae vocabula quibus tibi incipiendum est et bina ultima quae ad finem servanda sunt.

- I. "Minimus sal de te laeta a veteri aevi rumpo et vidi."
(Sententia invenienda habebit vocabula VI)
- II. "e Ici untam et as qui Inleris."
(Sententia invenienda habebit vocabula VI)
- III. "Io sol tam mica vi lati et face o lis re a re rem mel"
(Sententia invenienda habebit vocabula VI)
- IV. "tene at cur vici quos nusquam e re"
(Sententia invenienda habebit vocabula V)
- V. "re nitor vereor niti vos divi re do vires censet natu erum rare es Infilo murusque nat mlra urli."
(Sententia invenienda habebit vocabula XIII)
- VI. "esto sua cita vis a vi an e fell nos tempera micis mlnari slmum"
(Sententia invenienda habebit vocabula VIII)

I. Prius verbum est utilis bestiolae nominis dativus ; secundum verbum est quo significatur "moveo" ;
summa est antiqui viri artis culinariae peritissimi nominis dativus.

II. Primum verbum est iucundissimum anni tempus ; secundum verbum est id quod agit is qui procedit ; tertium verbum est nummulus ;
summa modo dicitur esse in imo puteo, modo in vino I

III. Prius verbum est coniunctio condicionalis ; secundum est bestiola utilis ;
summa est et planta et condimentum ex ea extractum.

IV. Primum est quod illustrat ; secundum significat inflammari ; tertium est praeposito ;
summa est sumptuositas.

V. Primum non sum ego ; secundum est coniunctio condicionalis ; tertium est retroacta coniunctio coordinationis ;
summa est vestis.

VI. Primum est littera ; secundum est littera ; tertium est minimus nummulus ;
summa est maxima bestia.

VII. Primum est praeposito ; secundum est iumentum ; tertium est praeposito ;
summa est pars illius maximae bestiae quae in priore aenigmate significata est.

I. E chartulis lusoris XX (ex. gr. postquam e ludo XXXII chartularum ablati sunt reges et reginae et milites), potesne recognoscere II chartulas, quas aliquis clam te selegit ?

Solutionem (quae per Latina vocabula obtinetur) vide in pagina 82.

II. Ex acervo chartularum lusoriarum LII, amici quattuor abstulerunt figuras omnes, ita ut solos numeros serarent. Tum inter se distribuunt quatermas ex his chartulis numeralis.

Fortasse chartulae non sunt satis commixtae, quia :

– Aulus tres chartulas habet aequas ; quarta vero bis valet quanti una e ceteris suis,

– Brigida quattuor chartulas dissimiles habet, quarum numeri ita augentur ut secunda bis valeat quanti prima, tertia bis quanti secunda, quarta bis quanti tertia,

– Gaia unam habet inter suas chartulas, quae ter valet quanti una Titi,

– Praeterea, omnes Titi chartulae additae valent quanti una e tribus aequis Auli chartulis. Summa harum trium aequarum Auli chartularum valet quanti summa omnium Brigidae chartularum,

– Denique summa chartularum Brigidae Aulique uno puncto est minor quam summa chartularum Gariae et Titi.

Dic, quaeeso, quae chartulae distributae sint unicuique lusori.

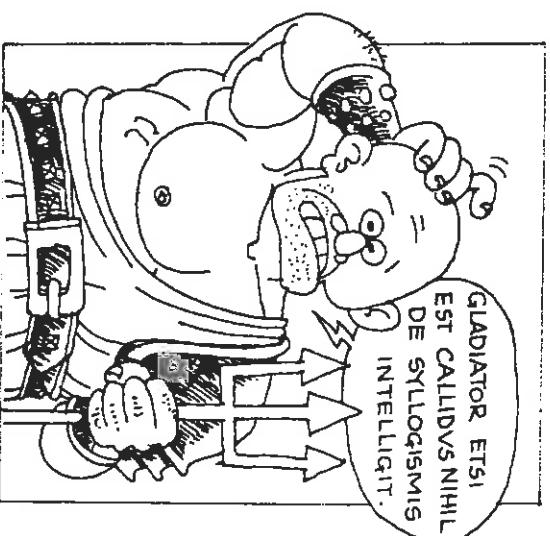
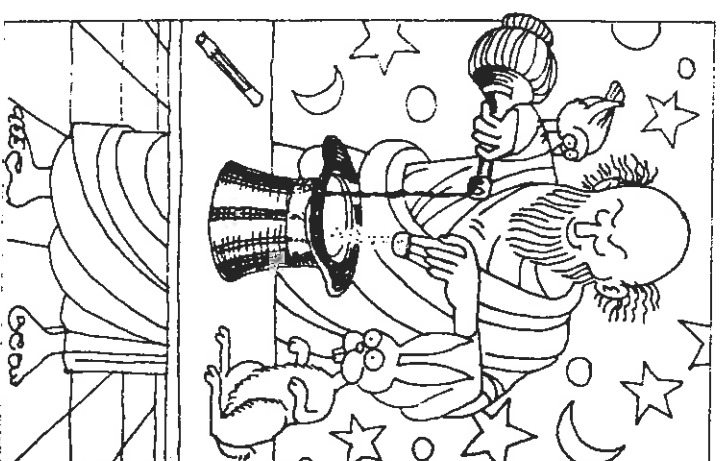

I. Praestigiatoris petasus

In circensibus spectaculis iam vidisti praestigiatorum modo aquam in vinum convertentem, modo e petaso curuculos vel columbas extrahentem.

At tu, quas bestias multo maiores a petaso facillime extrahere potes, dummodo aquam et Caecubum infundas (Addatur quoque sal !).

Nota : Rem noli directo experiri, ne petasum laedas, sed solum mente excogita ! Si excogitatio griphum non solvisti, vide paginam 83.

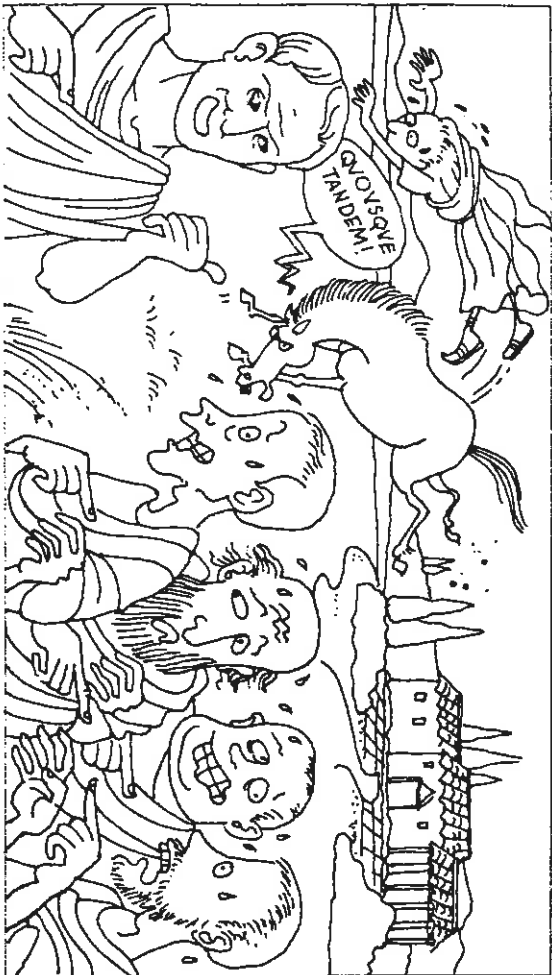
GLADIATOR ET SI
EST CALLIDVS NIHIL
DE SYLLOGISMIS
INTELLIGIT.

II. Gladiatores

Ecce tibi affirmaciones IV :

1. Gladiator callidus non potest feram non occidere.
2. Gladiatori bene exercitato lanista semper confusus est.
3. Nulli incallido gladiatori lanista unquam confusus est.
4. Circensium amatores eos solum despiciunt gladiatores qui feras non vincunt.

Hoc nunc rogaris tu : Semperne gladiator bene exercitatus a circensium amatoribus probatur ?

Marcus Tullius Cicero in Tusculano suo familiaribus proponit ut novum equum nuper emptum equitent. Adsunt videlicet Marcus iunior (qui eius filius est) et Tiro carus libertus paedagogusque, et Quintus frater, et Titus Pomponius Atticus familiarissimus amicus.

Hoc colloquium insequitur :

Cicero : "Quis vestrum, o cari mei, primus equitabit ?"

Atticus : "Minime ego, te oro ! Nam senex sum. Immo volo ultimus equitare : sic per aliena experimenta sentiam sine periculosum."

Quintus : "Et ego iam senesco ; mihi utique nolo esse primum experimentum."

Tum Marcus : "At ego, qui sum adulescens et audax, ante Quintum patrum equitare volo !"

Tiro : "Nolo equidem humilis libertus contra liberos homines audacter contendere ; attamen et ego senesco ; itaque rogo, si fieri possit, ne primus equitem."

Tum Quintus iterum : "Ego ante Atticum nostrum libenter equitabo."

Denique Marcus iterum : "At ego post Tironem meum, qui exempla sequenda mihi adsidus dare solet, equitare volo."

Cicero maxime haeret in difficultate, quia perspicuum est omnibus morem gerendi non posse ; quid vero debeat ut una condicione omnia ceterae saltem condiciones pro hospitium sententiis efficiantur ?

I. Lagoenam selige !

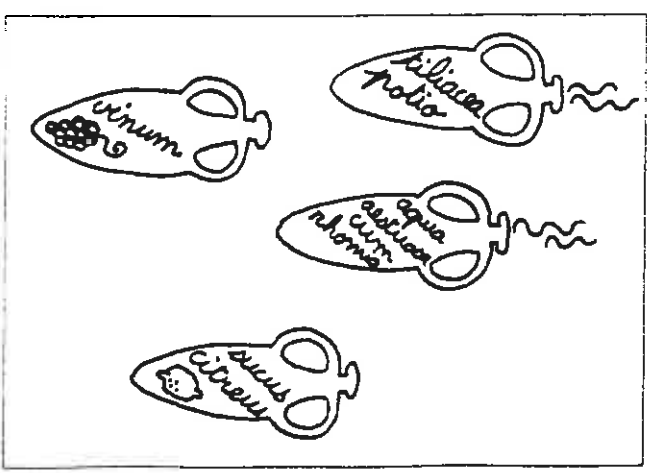
Aulus et Marcus et Quintus et Titus aliquid bibendum sibi adtulit in sua quisque lagoena res calidas aut frigiditas servante (quas lagoenas vernaculo sermone dicimus "thermos" 1).

In una lagoena tiliaea potio aestuans inest ; in altera est aqua et ipsa aestuosa rhomio citreoque succo commixta (quam potionem vulgo "grog" dicunt) ; in tertia citri pressi succus gelidus ; in quarta vinum frigidum.

Hoc, ut suam cuique lagoenam reddas, scire debes :

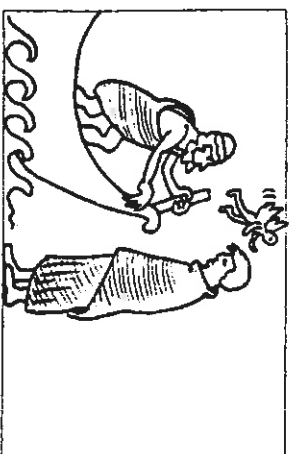
— Aulus Titusque, cum naribus aegrotant, res frigiditas gelidasve bibere nolunt ;

— Marco Trioque alcohol valde displicet.

II. Charon auxilium petit

Charon, Inferorum portitor, ad adversam ripam Caesarem et Brutum et Cassium transvehere vult ; inter autem minor est quam ut duos homines cum naua simul contineat ! Quid ergo Charon agat, ne Caesar solus unquam maneat cum uno ex occisoribus suis ?

III. Pater et filius

Patris annorum numerus quintuplex, ut nunc est, filii annorum est ; postquam vero anni XVIII praeterierint, ille solum huius duplex erit.

Quot ergo annos natus est nunc pater, quot filius ?

Rector diribitori sponsalis, ad quod videlicet conveniunt viri et mulieres matrimonii faciendi cupidi, petiores poltricesque iussit in chartulis inscribere quales essent et cum quilibus consortibus matrimonium facere cuperent. Habet iam in manibus septem chartulas virorum et septem chartulas mulierum, quas chartulas recte seligere et coniungere vult. Eum adiuva in futuris coniugiis consociandis !

Hae sunt viriles chartulae

AMBROSIVS. nauta rude donatus, tot navigationibus lassus sum : Nihil igitur aliud peto, nisi ut cum uxore domi quiescam inter hilares pueros. Uxorem malo capillis nigris castaneisque esse.

MARCVS. Altitudo : unum metrum et nonaginta centimetra. Macer et elegans. Athleta perfectus. Ferreus taber, ruri incolens, haud procul a mari montibusque. Peto puellam a XX usque ad XXX annos natam, flavis capillis, vultu pulchro, cui placeant exercitationes athleticae ambulationesque.

LVCIVS. argentarius ditissimus in lauta domo mea versor inter docta familiarium colloquia. Peto venustam puellam, naribus parvis, ruberrimo ore, capillis nigris, quam torquibus armillisque donabo innumeris.

ROLANDVS. Agricola iuvenis et procerus et guisus. Laetam facere cupio puellam dulcem et modestam.

SEXTVS. L annos natus, capillis argenteis, vultu et animo iuveni, corde amplissimo, minimo marsupio : Etenim si quae mulier non lautas divitias sed generosum animum petit, veniat ad me : Eam libentissime et amantissime tuebor protegamque ; passurus sum (immo libenter accepturus) liberos, si iam sint.

Hae sunt muliebres chartulae

AVGVSTA. XVIII annos nata, corvinis capillis ruberrimisque labris. Virum peto cultum doctumque, non refert utrum sit dives annon.

LYDIA. Puella hilaris, XXI annos nata, cui placet et nare et in nive natis labi. Peto virum eiusdem naturae morumque.

MARIA. Mulier vidua ; oculis caeruleis et coma crispata castaneaque. Alterum patrem liberis meis tribus peto bonum amabilem.

LIVIA. Elegans et flava, annos XXII nata, dulcis et quieta, optima coqua. Peto virum altum ruri vel in parva urbicula incolemem, quocum plerumque domi maneam collaborans.

AVRELLA. Mulier ditissima et flavissima, a priore coniuge cum uno filio deserta. Virum mollem tenerumque peto, quem amplae rei familiaris meae participem libenter faciam dummodo bonus sit maritus vitricusque sit dulcis.

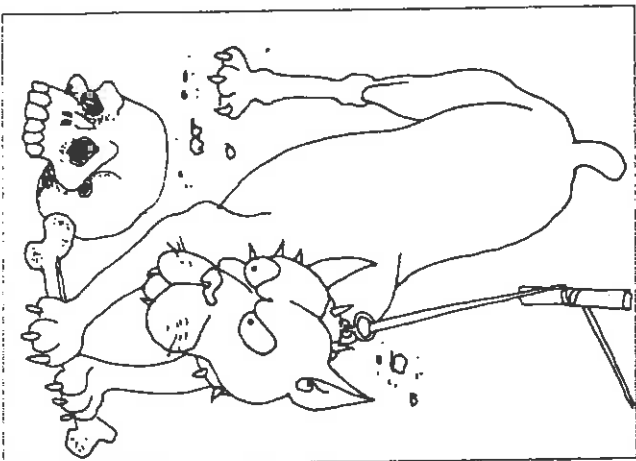
RENATA. Annos XIX nata, parva sed pulchella, flava coma coronata, cui magis placet foris ambulare quam domi manere. Virum parvum quoque sed elegantem peto.

BRIGIDA. Speciosa literataque puella : tibi, care future sponse, ubique grata ero, sive mecum pulchre ornata in exedras ire voles, sive males de litteris scientisque colloqui. Ornatix me modo flavam modo corvinam utique pulcherrimam facit ut sponso placeam !

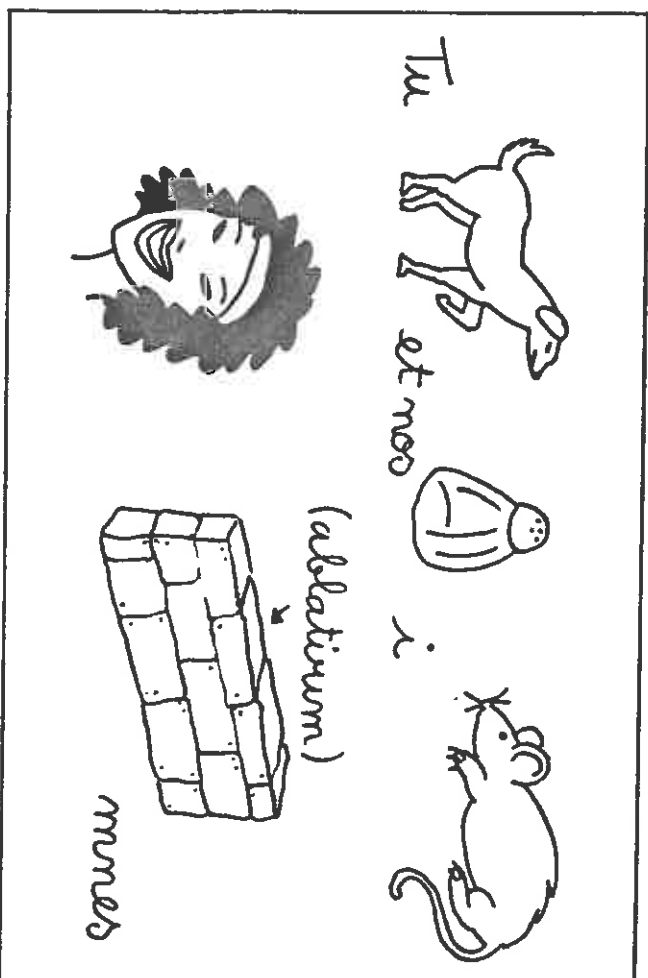
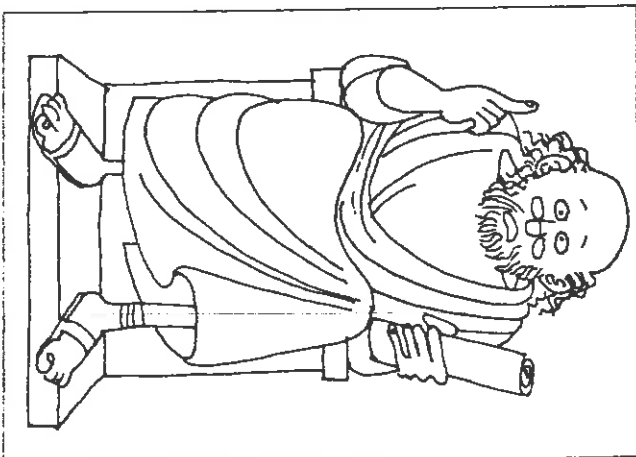
- I. de bestijs : Quid canis in cauda, simia in capite, anser in umbilico habet ?
- II. Quod iumentum aversum trahere non debes, ne calamitas tibi inde accidat ?
- III. Quid superbus Mus Leoni respondere potest despicienti quod sit infimus ?
- IV. Cur homo vivus tame torqueri non potest ?
- V. Si Ciceroni L aufers et V addis, quod animal inde fit ?

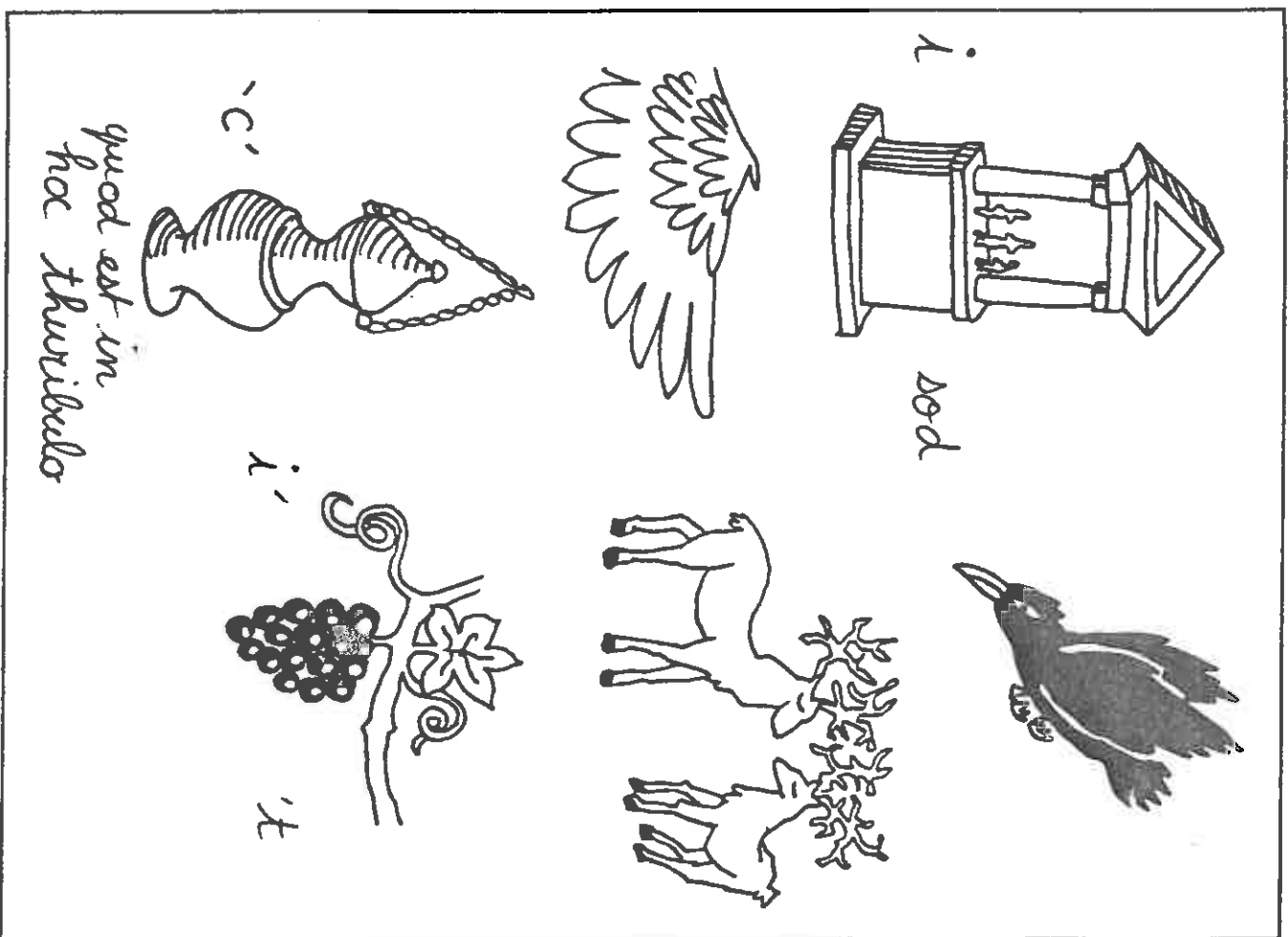
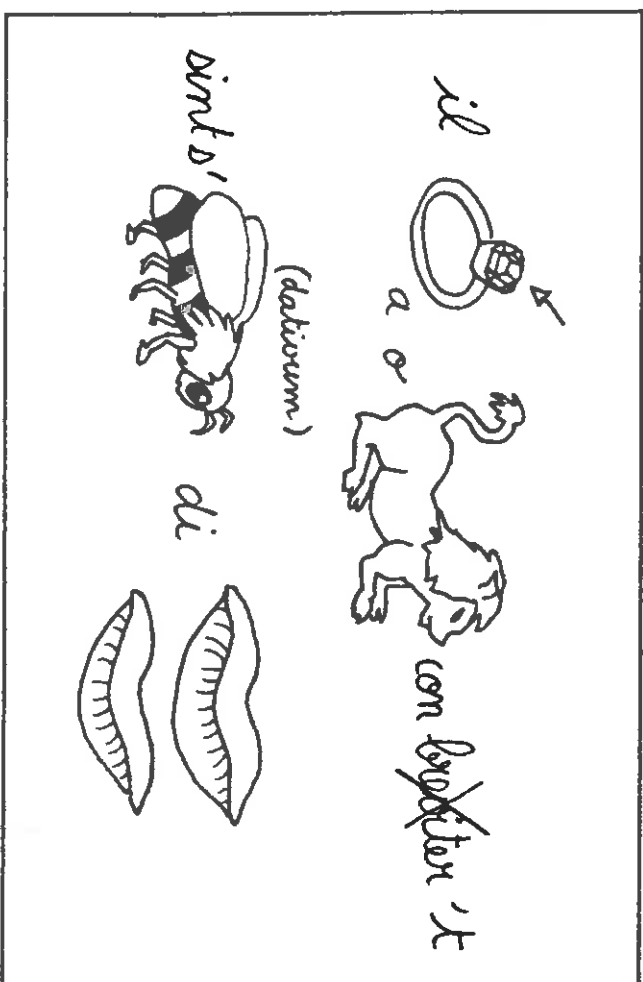
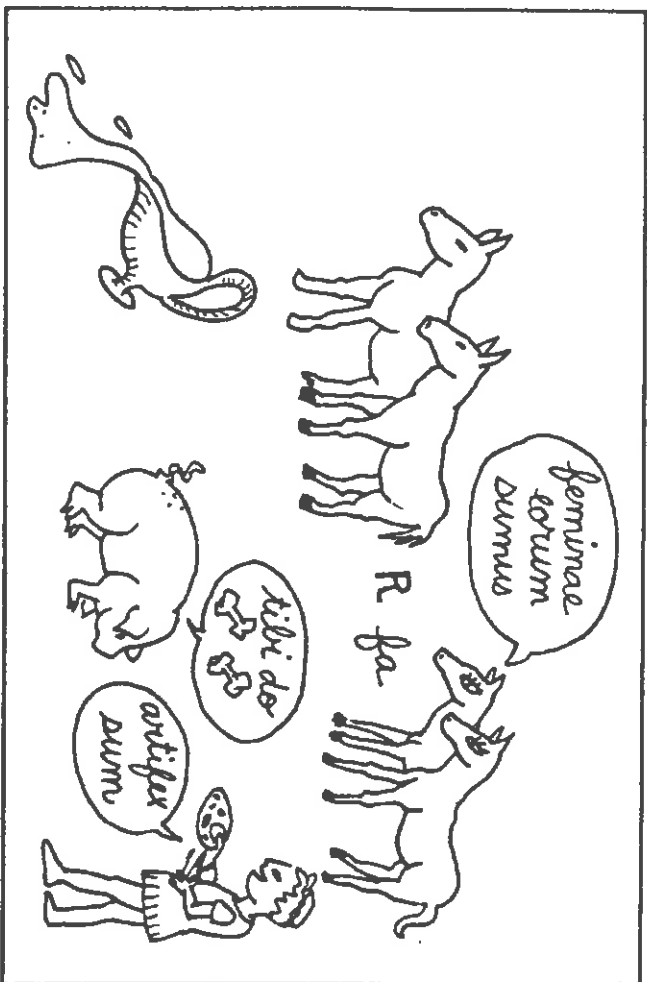
MOLOSSVS

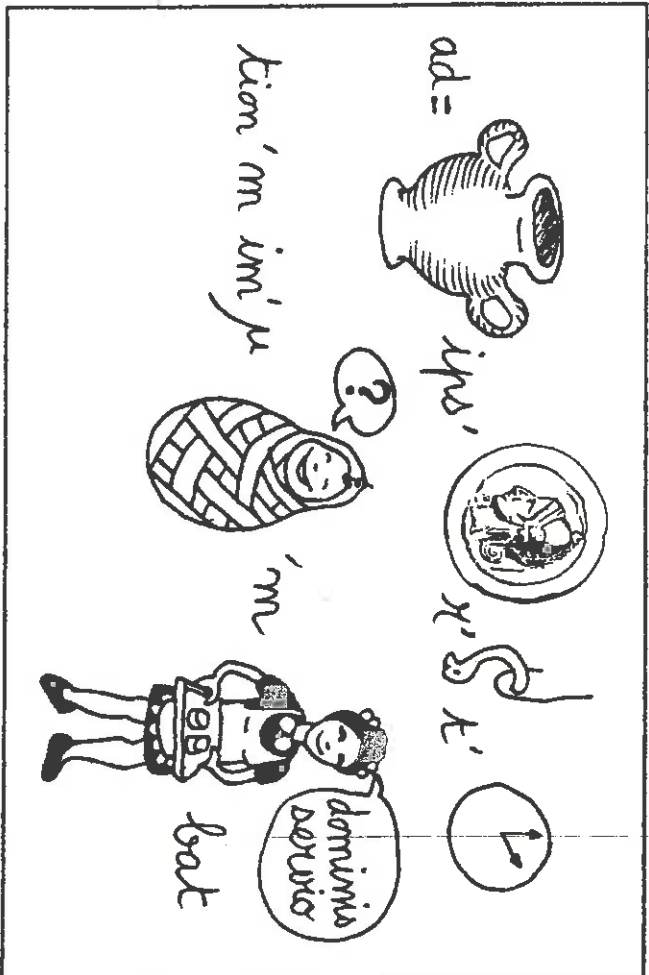
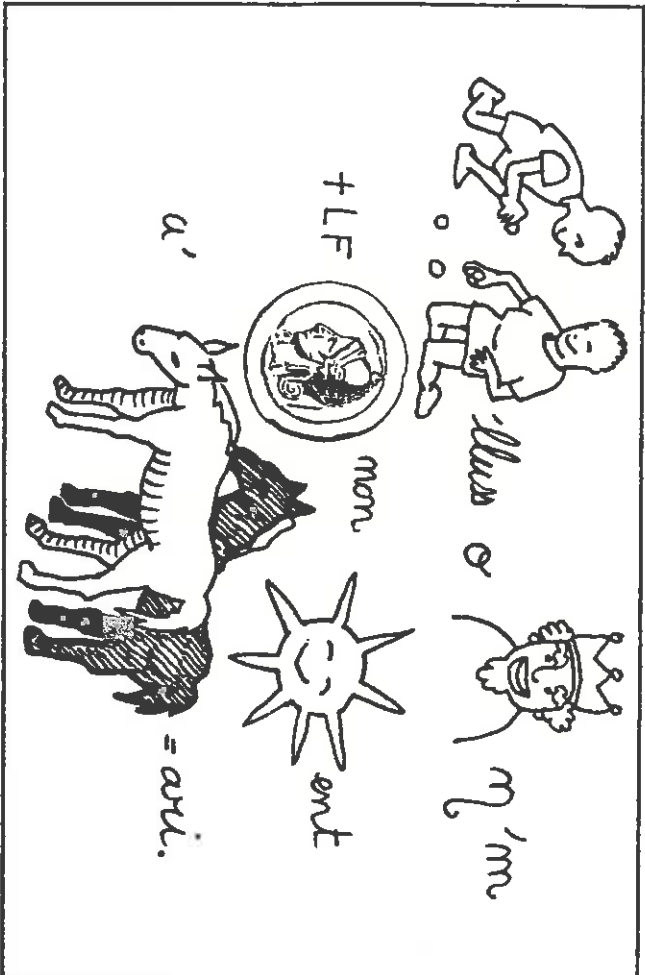

- VI. Quid differt molossus a sapientia ?
- VII. Quod legumen vitandum est in prandio tuo, si festinare postea vis ?
- VIII. Quomodo talis afirmatio probari potest : "Omnium origo est O et finis F. Noli vero immemor esse addendarum Aduarum et commutandarum Matrum!"
- IX. Quid in cella fructuaria potest esse malum ?
- X. Virum nautae an terrestres homines diligentiores esse solent ?

SAPIENS

Potesne intelligere quid in his sententiis significetur ?

I. (quod miles veterem molossum occidere iussus dicit)

"Canis canis pills pills occisus est."

II. (dialogus inter patrem et filium, qui pirata fieri vult)

"Pugno pugnare et vivere vis ?"

– In mari mori sub mali mole malo quam malo cedere !"

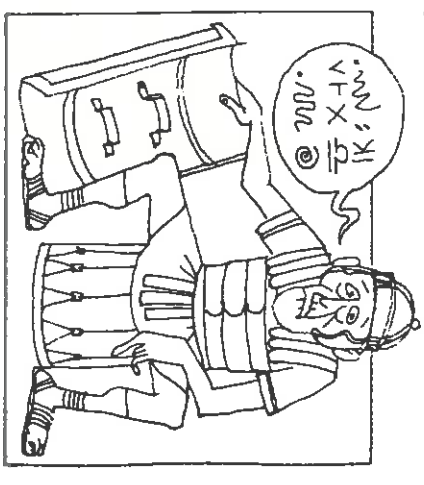
III. (dialogus inter senem agricolam et nepotem : Puer prior rogat, senex responder)

"Ave ave, cur aves inter avia manere ?"

– Quia tua avia procul a via sicut multi avari aviarum aves avari habere !

IV. (ab austero aquae potore hoc praecipitur)

Ut vitium vites, vitium potum – si potes – tota vita vita.

Primum vocabula infra definita in casulis inscribe. Dein eorum litteras iterum scribe pro ordine numerorum.
Quo facto, obtinebis nomen Latini poetae clari atque duos versus quibus unam e fabulis suis incipit.

A.	Pastorum dea	A	68	32	40	4	37
B.	posteriore navis parte	B	17	7	34	41	53
C.	dei	C	8	36	11	57	47
D.	meridiano cibo	D	65	70	43	28	5
E.	ea re quae inter complures dividitur	E	21	49	56	59	25
F.	ei qui veniet	F	67	46	54	19	60
G.	pater et mater	G	1	27	12	71	58
H.	magistri sedes	H	15	3	61	2	69
I.	nomnibus adhibendis	I	52	22	24	13	38
K.	qui damnatus non est	K	16	10	48	33	50

nomen auctoris	1	2	3	4	5	6	7	8
----------------	---	---	---	---	---	---	---	---

versus	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	
	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	
	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	
	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71
											72

Intra duos habes indices nominum ordine litterarum scriptorum. Redde cuique scriptori opus suum.

I.	Augustinus	•	Adephi
	Caesar	•	Aeneis
	Cicero	•	Aulularia
	Horatius	•	Commentarii de bello civili
	Plautus	•	Confessiones
	Prudentius	•	De situ ac populis Germaniae
	Seneca	•	Epistulae ad Lucillum
	Tacitus	•	Epistula ad Pisones
	Terentius	•	Epistulae ad Quintum fratrem
	Virgilius	•	Hymni

II.	Aulus Gellius	•	Ab urbe condita libri
	Cato Maior	•	Carmina
	Cicero	•	Cato Maior de Senectute
	Cornelius Nepos	•	De agri cultura
	Horatius	•	De viris illustribus
	Plinius	•	De vita et moribus Iulii Agricolae
	Seneca	•	Historiae naturales
	Suetonius	•	Noctes Atticae
	Tacitus	•	Quaestiones naturales
	Titus Livius	•	Vitae XII Caesarum

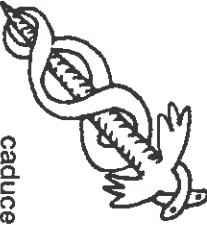

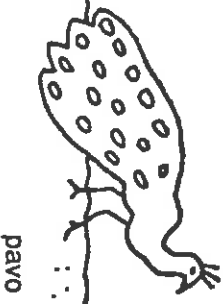
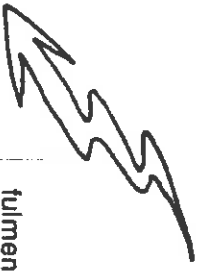
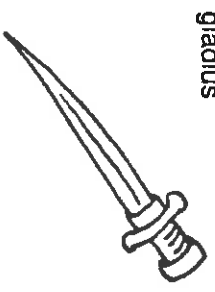

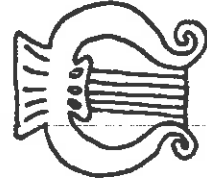

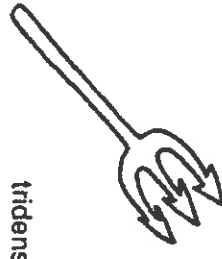
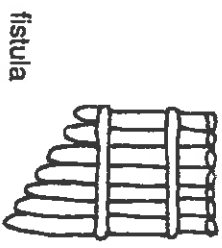

III.	Cicero	•	Bellum civile (Pharsalia)
	Horatius	•	De coniuratione Catilinae
	Iuvenalis	•	De natura deorum
	Lucanus	•	De natura rerum
	Lucretius	•	Epigrammata
	Martialis	•	Dialogus de oratoribus
	Ovidius	•	Hercules furens
	Sallustius	•	Saturae
	Seneca	•	Saturae
	Tacitus	•	Tristes

CVI QVE SVVM (SIGNVM)

Symbolum suum, quo solet significari, cuique deo deaeve redde !

 <p>columbae</p>	 <p>caduceus</p>	 <p>lunae cornu</p>
 <p>noctua</p>	 <p>pavo</p>	 <p>fulmen</p>
 <p>gladius</p>	 <p>spica</p>	 <p>lyra</p>
 <p>incus (-udis)</p>	 <p>tridens</p>	 <p>fistula</p>

Ecce tibi nomina deorum dearumve quibus haec supra delineata signa tribui solent

Iuppiter
Apollo
Neptunus

Iuno
Diana
Ceres

Minerva
Mercurius
Pan

Venus
Mars
Vulcanus

CVI QVE SVA ! (SENTENTIA)

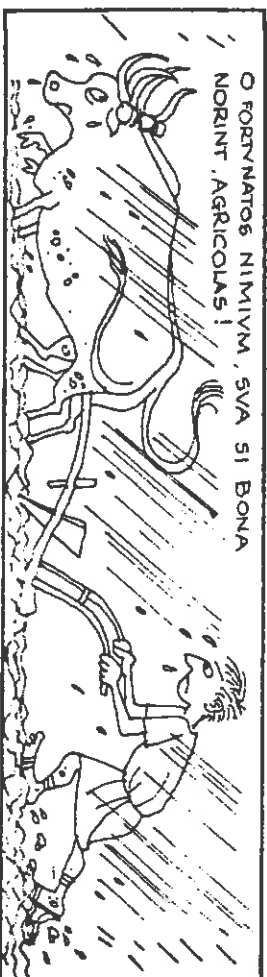
Intra habes duos indices ; unum de viris, alterum de sententiis, litterarum ordine ordinatos. Redde cuique viro sententiam suam !

Vir!

- I. Horatius (Tres sententias habet.)
- Iuvenalis (unam)
  - Terentius (duas)
  - Plautus (unam)
  - Vergilius (tres)

Sententiae

- Audentes Fortuna iuvat !
- Carpe diem !
- Facit indignatio versum.
- Fugit irreparabile tempus.
- Homo homini lupus
- Homo sum ; humani nihil a me alienum puto.
- Nil difficile volenti !
- Nunc est bibendum !
- O fortunatos nimium, sua si bona norint, agricolas !
- Quot homines, tot sententiae !

O FORTUNATOS NIMIUM, SVA SI BONA NORINT, AGRICOLAS !

II. Aloysius XIV

(Francogalorum rex)

Atreus (persona tragica ab Aetio praebita et a Cicerone in opera "de Officiis" memorata)

Brennus (Gallorum dux)

- Caesar
- Cato
- Descartes
- Quintillianus
- Thomas Aquinas
- Titus princeps
- Vegetius
- Alea iacta est !
- Cogito, ergo sum.
- Diem perdi.
- In varietate voluptas
- Nec pluribus impar
- Oderint dum metuant !
- Romanis delenda est Carthago !
- Si vis pacem, para bellum.
- Time hominem unius libri !
- Vae vicis !

QVIS SVM ? (homines veri)

I. Arpini natus sum. In carmine et in oratione soluta opera scripsi. Ius civile, res publicas, philosophiam, artem oratoriam curavi. Postquam occisus sum, caput et dextra mea exposita sunt in medio foro. *Quis sum ?*

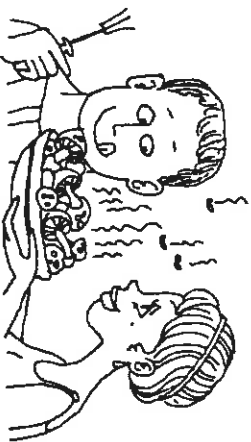
II. Audibus natus sum, valetudine parum firma. Rus mihi multum placuit. Agros meos, heu, ceperat veteranus ; Octavius vero princeps mihi agros reddidit et beneficiis variis me cumulavit. Mortuus sum insolatione antequam opus meum praecipuum omnino perficere possem. *Quis sum ?*

III. Cicero me vehementer incusavit. Partem vitae meae pro munere meo in Sicilia egi. Siculi vero me parum amabant. Postea in exsilium eundum mihi fuit. *Quis sum ?*

IV. Nobili genere natus, cunctas divitias in magnis sumptibus amisi, et in aere alieno fui. Ciceronem occidere volui, iste me ad perniciem duxit. Pro peste rei publicae habitus sum, etsi Sallustius confessus est mihi virtutes haud minus amplas fuisse quam vitia. *Quis sum ?*

V. In bellis et externis et civilibus clarus fui. Hostes meos devici et Vercingetorigem et Pompeium. A filio meo (cum aliis coniurato) occisus sum Idibus Martiis. *Quis sum ?*

VI. Lugduni natus sum, Romae re-
gnavi. Hoc vero regnum mihi invito datum est : etenim Imperium mihi adsidue minus placuit quam tranquillitas, res publica minus quam libri et humanitas. Parum felix fui cum uxoribus ; immo ab ultima uxorum necatus sum (et paucio post me filius meus ab eius filio necatus est quoque). *Quis sum ?*

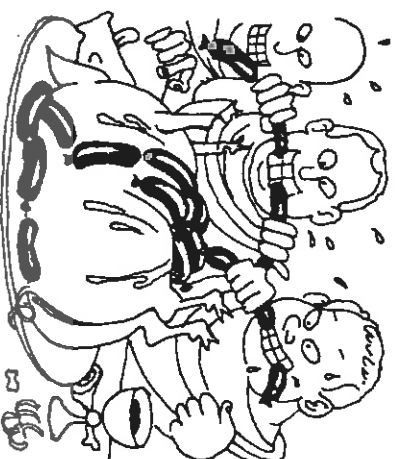
VII. Etsi praenomen meum est Calus, multo tamen notior sum cognomine ; quod parum lucundum parumque honestum est, cum eo calceus militaris quidam significetur. In insaniam magnam vitae meae partem egi. Equum meum senatorem feci ; senatores humanos multos capitibus damnavi. A coniuralis tandem trucidatus sum. *Quis sum ?*

VIII. In Hispania natus a patre Hispano Romae plerumque vixi et scripsi ; Stoicorum moderationem probavi etsi in luxuriosa aula vixi. A principe quodam, quem educavi, multa munera accepi ; ab eodem principe iussus sum mori ; quem iussum fortiter, ut Stoicum deceat, passus sum atque venis secis sine ullo gemitu vita decessi. *Quis sum ?*

QVIS SVM ? (personae operum litterariorum)

I. Me genuit dea. Maxime pius dictus sum. Proflugus a patria multum navigavi. Mea causa mulier quaedam mortem obit. Magnum regnum condidi atque proles mea omnibus terris olim cognitis imperavit. *Quis sum ?*

II. Pauper servus fui, dein libertus ditissimus et ipse servis permultis munitus. Amplum et lautum convivium amicis libertis obtuli, quod clarissimum est. Uxor mea Fortunata nomine est. Me superbum et ignorantem et luxuriosum et stultum dicunt et irident. Me finxit scriptor facetus, cui cognomen fuit "Arbiter elegantiarum" et is Nerone principe vixit. *Quis sum ?*

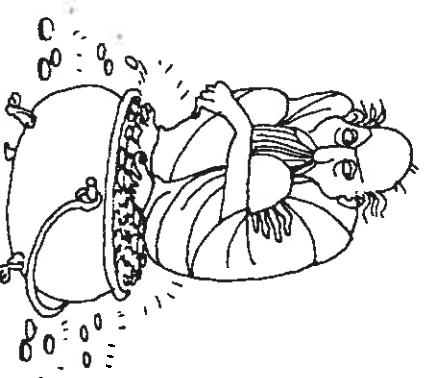

IV. Isidem colui. Quia philtum per errorem adhibueram, in asinum - heu ! conversus sum. Quia rosas vorare potui, formam humanam post multos casus tandem recuperare potui. *Quis sum ?*

V. Servus amplii Thebanorum regis sum. Mihi nulla fortitudo est, sed omnes timeo. Me irrisit deus quidam, qui formam meam sibi adhibuit et negavit me esse me ! Propterea nomen meum vulgo dicitur ut homo homini simillimus significetur. Plautus me finxit. *Quis sum ?*

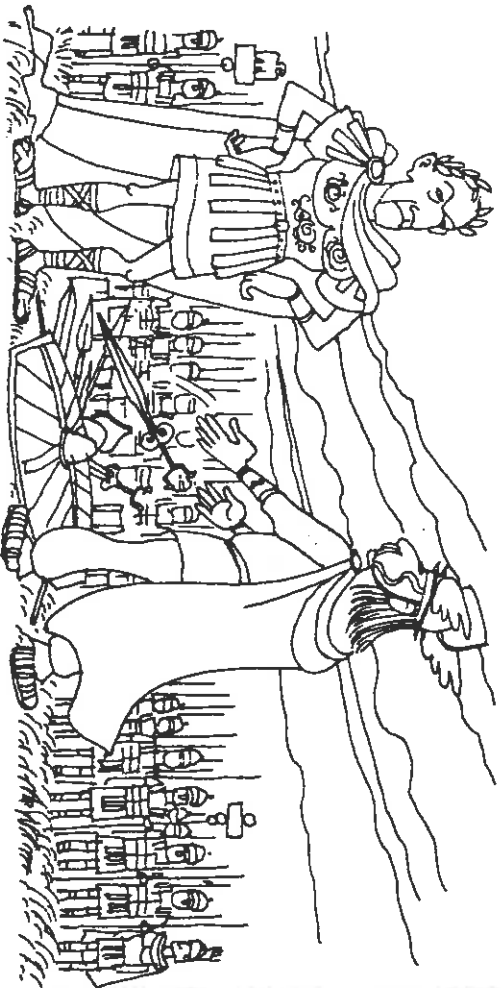
VI. Aulam meam cautissime occulto, quia haec plena auri est, et egoavarissimus. Megadoro vicino, qui uxorem dole carentem cupit, filiam meam uxorem dare volo. Me Plautus finxit, quem Molière, Francogallus scriptor, postea imitatus est in Harpagone. *Quis sum ?*

III. Parum felix fui cum viris ; nam frater priorem virum meum occidit ; alter vir, quem amavi, procul a me effugit. Magnum regnum amisi fraterno scelere ; magnum regnum condidi alterum sorore adjuvante. Et in orientalibus terris et in Africa vixi. Desperatione capta mortem voluntariam obii. *Quae sum ?*

Intra duos habes indices nominum et cognominum litterarum ordine scriptorum. Unicuique viro sententiam redde qua designari potest:

<u>cognomina</u>	<u>nomina</u>
arbiter elegantiarum •	• Caesar
Atticus •	• Cato
Catillinae victor •	• Catullus
constans stoticus Uticensis dictus (a loco mortis) •	• Cicero
Cynthiae amator •	• Nero
Deliae amator •	• Petronius
Gallorum victor •	• Propertius
Lesbiae amator •	• Tibullus
Mantuanus cygnus •	• Titus Pomponius
Romae incendiarius •	• Vergilius

I. In quibus terris sunt hae magnae urbes, quas antiqui hoc nomine, nos altero nominavimus?

1. Neapolis	7. Caesar Augusta
2. Londinium	8. Vindobona
3. Blendium	9. Berolinum
4. Roma	10. Iuvavum
5. Florentia	11. Gades
6. Berytus	12. Scalabis

II. Quomodo nostra aetate vernaculo sermone nominantur hae antiquae Galliae urbes?

1. Lutetia	6. Avaricum
2. Massilia	7. Lugdunum
3. Nemausus	8. Matisco
4. Dorigum	9. Rotomagus
5. Genabum	10. Aurelianum

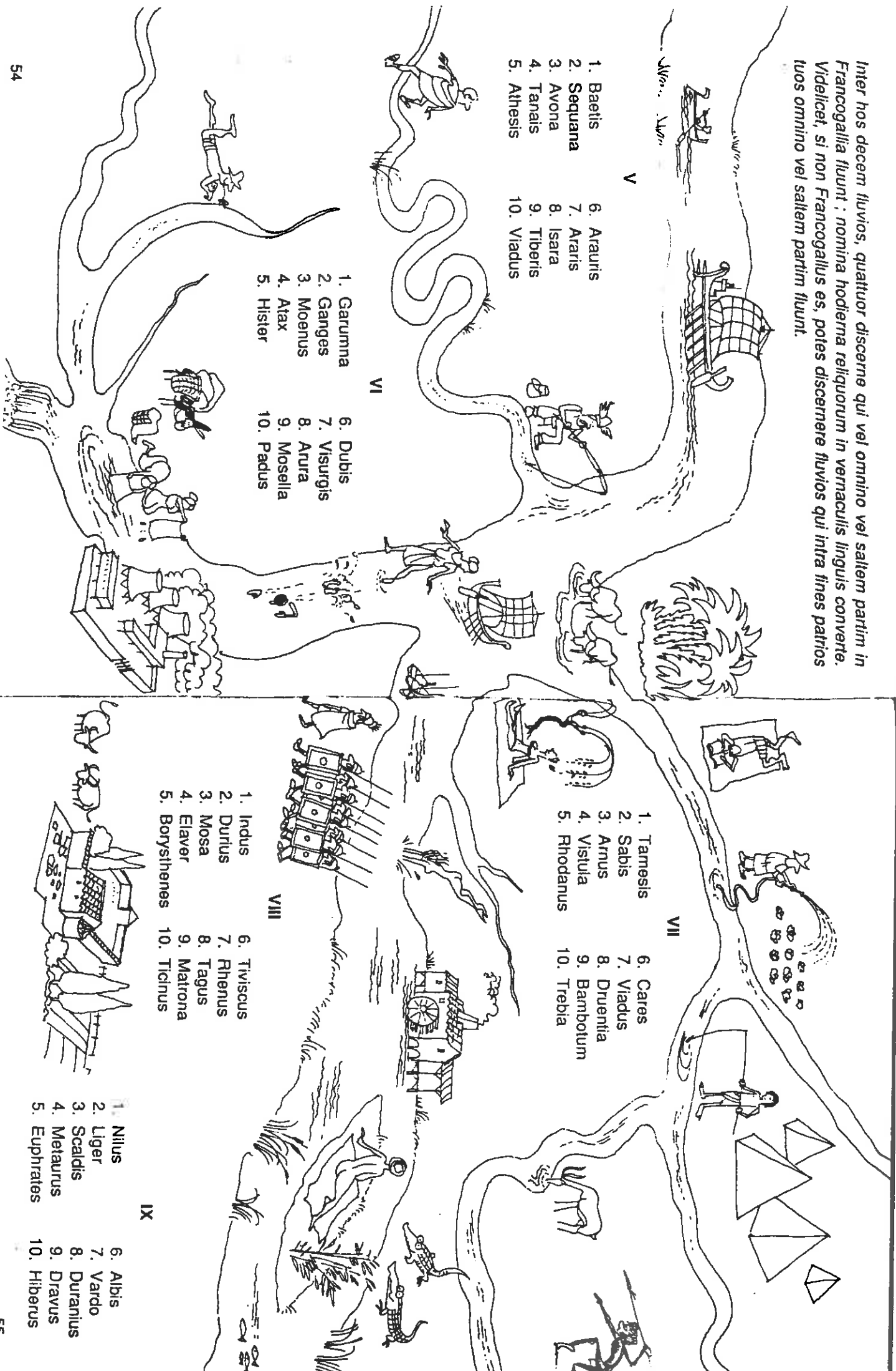
III. eadem rogatio atque in II

1. Tolosa	6. Burdigala
2. Caesarodunum	7. Dinya
3. Pictava	8. Lapurdum
4. Augustobona Tricassium	9. Carnutum
5. Lemovicum	10. Iculisma

IV. eadem rogatio atque in superioribus ludis

1. Arelate	6. Augusta Auscorum
2. Carcaso	7. Divodurum
3. Gratianopolis	8. Narbo
4. Nemetacum	9. Nicaea
5. Palum	10. Telo Martius (vel Telonium)

Inter hos decem fluvios, quattuor discernere qui vel omnino vel saltem parim in Francogallia fluunt ; nomina hodierna reliquorum in vernaculis linguis converte. Videlicet, si non Francogallus es, potes discernere fluvios qui intra fines patrios tuos omnino vel saltem parim fluunt.

1. Baetis
2. Sequana
3. Avona
4. Tanais
5. Athesis

6. Arauris
7. Araris
8. Isara
9. Tiberis
10. Viadus

1. Garumna
2. Ganges
3. Moenus
4. Atax
5. Histier

6. Dubis
7. Visurgis
8. Arura
9. Mosella
10. Padus

1. Tamesis
2. Sabis
3. Arnus
4. Vistula
5. Rhodannus

6. Cares
7. Viadus
8. Druentia
9. Bambotum
10. Trebia

1. Indus
2. Durius
3. Mosa
4. Elaver
5. Borysthenes

6. Tiviscus
7. Rhenus
8. Tagus
9. Matrona
10. Ticinus

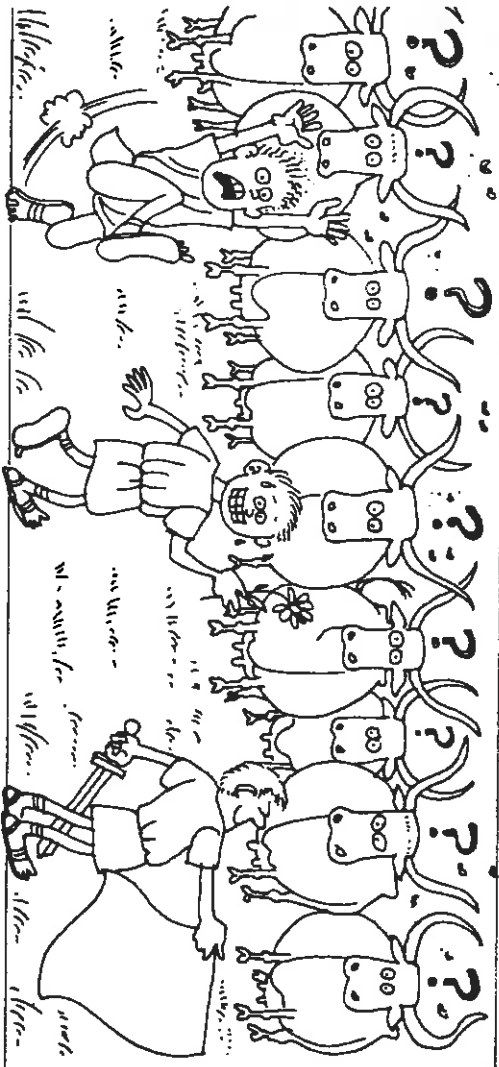
1. Nilus
2. Liger
3. Scaldis
4. Metaurus
5. Euphrates

6. Albis
7. Vardo
8. Duranius
9. Dravus
10. Hiberus

(quod « test » vulgo dicunt, quod eo animum et naturam tuam testificari potes)

Experimentum I : de audacia aut timiditate

I. Cum ruri ambulas, boves valde cornutae tibi obviam fiunt. Quid agis ?

- a Effugis retrocedens
- b Procedere pergis
- c Linteolum (sive sudarium) rubrum e sinu extrahis ut Hispanos gladiatores, qui toreadores dicuntur, imiteris.

II. In cubiculo tuo soricem adsplcis. Quid agis ?

- a Constituis ut cottidie ientaculi reliquias in cubiculo relinquas ad eum arcus-sendum.
- b Eum niteris vel expellere vel delere.
- c Horrescens et eiulans in cubilia tuum saltas.

III. Rogaris ut orationem palam habeas. Quid agis ?

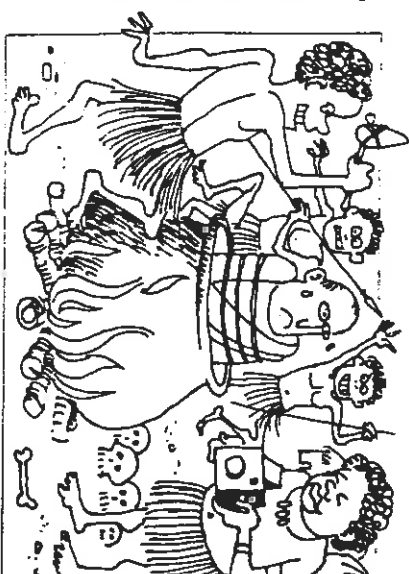
- a Valde laetaris.
- b Negas te eam habiturum.
- c Non negas ; ultimo autem tempore fingis tibi fauces aegrotare.

IV. Quod ex his tribus muneribus te luare maxime potest ?

- a scriba in tablino publico
- b aëriauta
- c professor

V. Ubi terlarum tempus adest, quomodo otio tuo frui mavis ?

- a Is ad rivulum proximum ut pisces arundine pisceris.
- b Vehi vis ad terram exteram, ut alienigenos homines et mores cognoscas.
- c Vehi vis usque ad Altras silvas ut teras saevissimas veneris.

VI. Si ab hominibus perum familiaribus ad prandium advocatus/a es et tibi ministratur cibibus tibi nauseabilis, quid agis ?

- a Magna voce clamans istum cibum non dignum esse qui hospitibus ministratur.
- b Eum edis et postea vomitas.
- c Contendis te subito dentium dolore ita opprimi ut nihil edere possis.

VII. Iniuria accusaris. Quid agis ?

- a Negas te noxium/lam esse.
- b Iniusto accusatori violenter minaris.
- c Taces.

VIII. In circensi spectaculo magus « fakirus » qui dicitur aliquem a spectato-ribus vocat In quo artem suam experiat. Quid agis ?

- a Tua sponte te obiers.
- b Ab eo selectus negas.
- c Ab eo selectus prodis invitus.

IX. Aedes quaedam domo tua haud longinquae dicuntur a larvis frequen-tari. Quid agis ?

- a Dommum tuam vendis, ne forte larvae usque ad eam deambulent.
- b Media nocte in has aedes intras ut rem per te cognoscas.
- c Istam larvarum famam non curas.

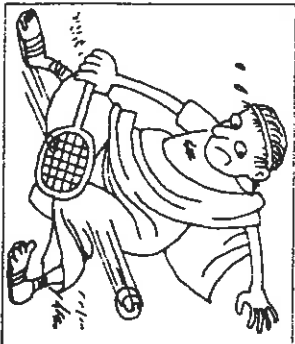
X. Versaris solus/a inter homines a te maxime dissentientes. Quid agis ?

- a Sententiam tuam vehementer defendis.
- b Fingis te cum eis consentire.
- c Colloquium ad alia argumenta vertere conaris.

Experimentum II : de solitudinis studio aut communitate

I. Quam corporis exercitationem mavis ?

- a Ascensionem montaneam ?
- b Manubrium reticulatum ?
- c Pediludium ?

II. Quam mentis relaxationem mavis ?

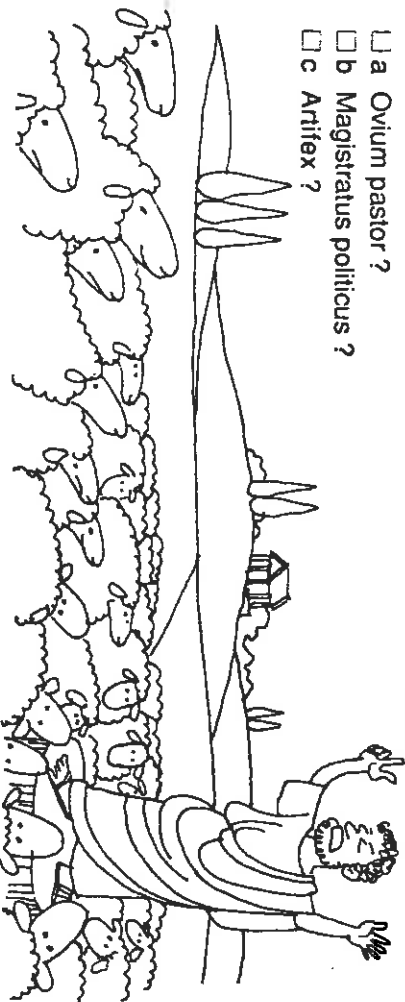
- a Chartularum ludum ?
- b Spectaculum theatrale ?
- c Lecturam ?

III. Si vicinus obviam tibi fit, quid agis ?

- a Cum eo consistis ad colloquium.
- b Ei salutaris salutem reddis dum praeteris.
- c Eum invitas ut tecum domum veniat ad aliquid bibendum.

IV. Quod ex his tribus muneribus te maxime iuvare potest ?

- a Ovium pastor ?
- b Magistratus politicus ?
- c Artifex ?

V. Si invitatus es ad saltationem, quid cogitas ?

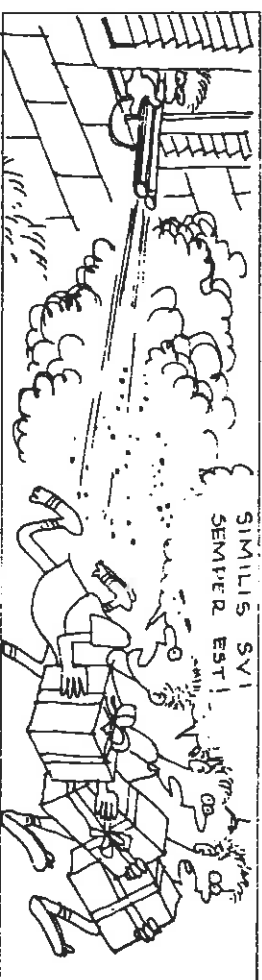
- a « Optime : Hic erit utique laetus dies ! »
- b « Me miserum/am ! Tempus pretiosum perditurus/a sum ! »
- c « Utinam crustula et sapidæ potiones ministrantur ! »

VI. Quomodo fieri tibi lucundissimum videtur fieri ?

- a Cum tua sola familia ?
- b Si solus/a proficiscens ?
- c In viatorum grege, qui tecum sedem portugiticam petierant ut haberent fieri praeparatum.

VII. Ubi adest dies natalis tuus, quid sentis ?

- a Laetaris quod dona accepturus/a es.
- b Laetaris quod amicos invitaturus/a es domi.
- c Molestum est tibi, quia amicos domi accipere debebis.

VIII. Si magus tibi proponeret ut te ad breve tempus in aliquam bestiam convertereret, quam bestiam seligeres ?

- a Apem diligentem ?
- b Ursum montes frequentantem ?
- c Columbam ?

IX. Telephonium tibi videtur esse :

- a Res omnino necessaria, sine qua vivi non possit ?
- b Res utilis ?
- c Res omnino inutilis ?

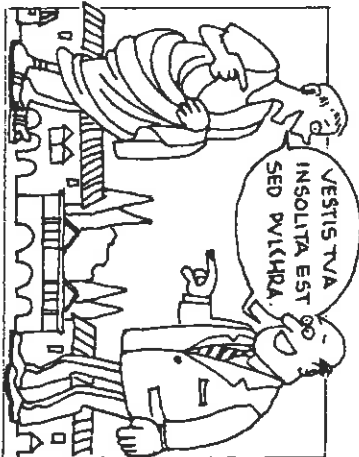
X. Cum tempus Saturnallium Bacchanaliumve adventit, quid agis ?

- a Te domi caute includis, ne tantum tumultum sentias.
- b Personam et vestem falsam induis ut per urbem deambules.
- c Domi manes, de fenestra tamen late aperta personatas pompas despicias.

Experimentum III : de sinceritate aut simulatione

I. Si quis ridiculo modo vestitus te rogat quid de hac nova veste sentias, quid agis ?

- a Respondes vestem eius ridiculam esse.
- b Vestem ample laudas confidens nullam posse pulchritudinem esse.
- c Breviter respondes eam esse insolitam, et ad aliud argumentum veris.

II. Si vas quoddam pretiosum fregisti, quid agis ?

- a Magna voce clamitas falem hoc fregisse.
- b Tua sponte confiteris te hoc fregisse.
- c Taces dum nemo hoc vidit ; sin autem rogaris quis fegerit, veritatem confiteris.

III. Te invitata aliquis, quem taediosum ludicas. Quid agis ?

- a Polliceris te utique venturum... atque ultimo tempore telephonice, voce rauca ficta, nuntias tibi aegrotanti non licere e cubiculo exire.
- b Respondes te invitatum/am venire non posse.
- c Respondes te nolle ire, quod sint tibi res iucundiores actu.

IV. Tibi obviam fit aliquis loquacior, quem parum amas. Quid agis ?

- a Dicis ei, salutazione solita : « Salve ! Felicem diem ! »
- b Dicis ei : « Ad malam crucem ! Infelicem diem ! »
- c Cum eo consistis ad blandum colloquium.

V. Si quis pro magno beneficio gratias quam maximas tibi agit, quid respondes ?

- a « Nichil est ! »
- b « Laetor si tibi gratum fuit ».
- c « Iure mihi gratias maximas agis, quia re vera magno beneficio te donavi ! »

VI. Utrum ex his imitari velis ?

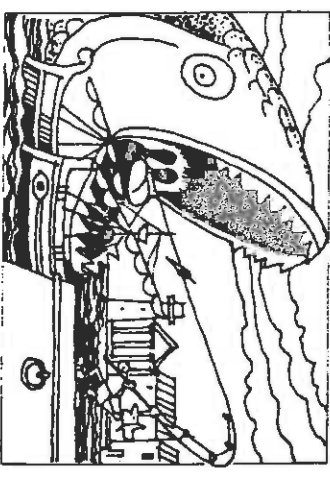
- a Hannibalem victoriam artificiosis dolis saepe parantem ?
- b Attilium Regulum, a Carthaginiensibus e captivitate remissum, Senatui Romano consilium verum dantem contra utilitatem suam et mortem propterea obuentem ?
- c Neirum eorum imitari velis ?

VII. Quid opinaris de medico sentiente aliquem esse moribundum ?

- a Ei veritatem dicendam homini moribundo ipsi ?
- b Ei veritatem dicendam non huic, sed familiaribus eius ?
- c Ei fingendum nullum periculum esse ?

VIII. Si quis eventum paulum augeat narrando, quid opinaris ?

- a Illud esse optimum ornamentum, quo narratio iucundior et facillor fiat ?
- b Istud esse mendacium turpissimum ?
- c Hoc mendacium esse leve, quod venia dignum sit ?

IX. Cum novos homines cognoscis, solesne...

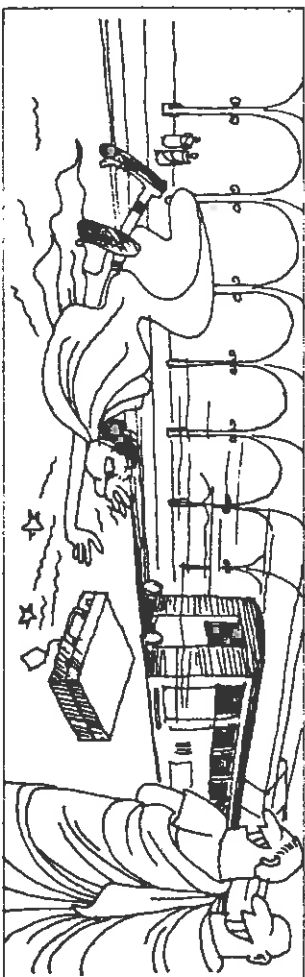
- a Eis omnino confidere ?
- b Eis omnino diffidere ?
- c Expectare dum eos melius cognoscas ?

X. Quam ex his sententis optimam esse opinaris ?

- a Veritas non semper confitenda est.
- b Veritas semper confitenda est.
- c Veritas nunquam confitenda est.

Experimentum IV : de segnitate aut agendi studio

I. Si tramline iter facturus es (vel factura), quando ad stationem advenis ?

- a Tempore ipso accurrens quo tramen iam profecturum est.
- b una hora antequam tramen in viam suam adveniat.
- c Decem temporis minutis ante profectonis tempus.

II. Si pensum vere molestum est tibi faciendum, quid agis ?

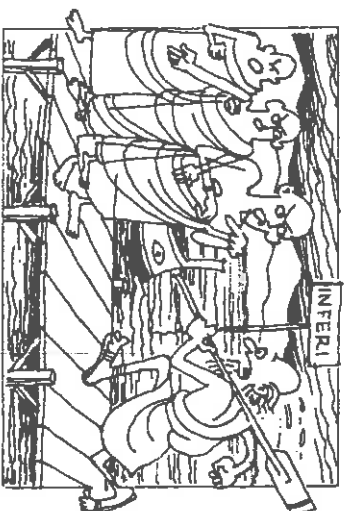
- a Subito pericis, ut postea expeditus/a fias.
- b Ad futurum protrahis extremum, si forte interea interveniat causa non periclendi.
- c Facis eo tempore, qualecumque est, quo magis otiaris.

III. Acciditne ut tibi vigilant! mens omnino vacet ?

- a Saepe ?
- b Nunquam ?
- c Nonnunquam ?

IV. Ad munus tuum cottidianum quo tempore advenire soles ?

- a Adsidue hora indicta ?
- b Adsidue cum mora ?
- c Plerumque hora indicta, aliquid quando cum mora ?

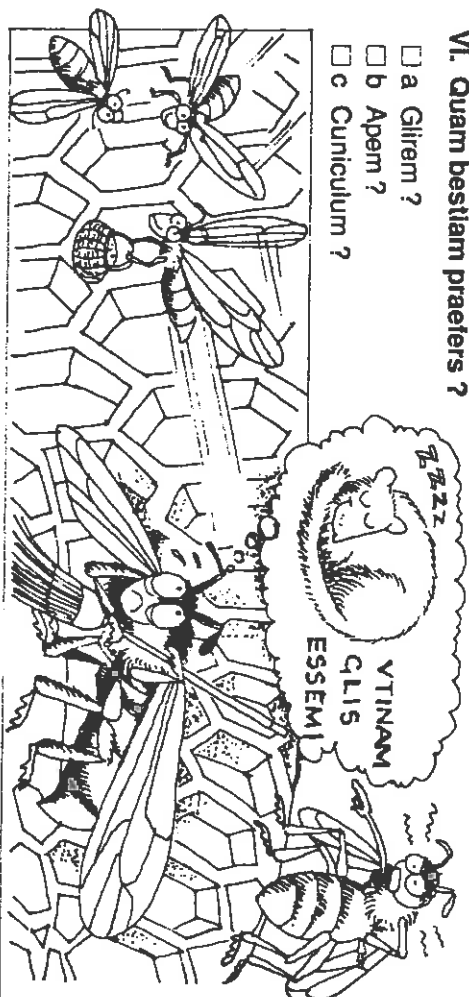

V. De somnis et vigiliis, quid mavis ?

- a Mature cubitum ire et mature quoque surgere ?
- b Mature cubitum ire et sero surgere ?
- c Sero cubitum ire et sero surgere ?

VI. Quam bestiam praefers ?

- a Glitem ?
- b Apem ?
- c Curculum ?

VII. Cuius hominis victum praefers ?

- a Tityri « sub tegmine fagi » recubantis (cf. Vergilium « Bucolica », 1) ?
- b Caesaris ?
- c Pini minoris ?

VIII. Ex his tribus terris quam praefers ?

- a Europam ?
- b Americae Civitates Foederatas ?
- c Indiam ?

IX. Quomodo per otium mentem tuam occupare mavis ?

- a Somniis tuis libere fingendis ?
- b Libro legendo ?
- c Nichil agendo, id est : eam vacare mavis.

X. Quomodo per otium corpus reficere mavis ?

- a dormiendo ?
- b sine scopo deambulando ?
- c Exercitatione athletica aliqua ?

Experimentum V : de parsimonia aut prodigalitate

I. Si tibi offeruntur panis et solum fraga, quomodo ea edis ?

- a Panem cum fragis simul edis.
- b Fraga statim edis, panem relinquis si forte postea nihil aliud habeas edendum.
- c Panem primum edis, fraga solum postea, ut sapor iucundior tibi permaneat ultimus.

II. Utram bestiam mavis in fabula ?

- a Cicadam ?
- b Formicam ?
- c Neutram ?

III. Quid tibi maximi momenti esse videtur in munere seligendo ?

- a Stipendium inde meritum ?
- b Feriarum diuturnitas ?
- c Iucunditas ipsius laboris, quae si desit nullum munus exercere malis ?

IV. Si quid in taberna adsipicis, culus cupidus/a es quanquam multo constat, quid agis ?

- a Incipis parcus/a esse ut tibi paulatim pares nummos necessarios.
- b Id tibi parvas aere alieno, quod postea speras te reddere posse.
- c Procul effugis ne temptatione emendi vincaris.

V. Opinariisne amicos tuos plerique esse...

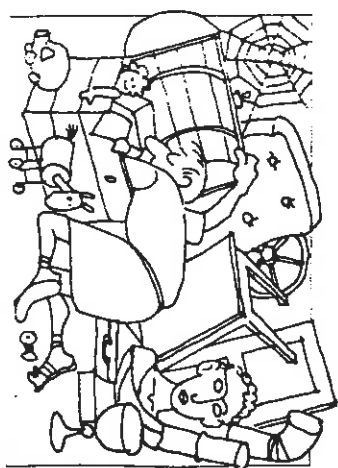
- a Avaros ?
- b An moderatos ?
- c An prodigos ?

VI. Si invitatus/a es ad prandium atque hospes patinam tuam nimis implere vult, quid agis ?

- a Eum impedis ne faciat atque ipse/a tibi met ministras quod sufficit.
- b Minime impedis, sed stomachum nimis cumulas, ut crastino die leunare possis domi.
- c Minime impedis, sed postea patinam tuam paene repletam relinquis.

VII. Si quae res tua non iam utilis tibi est, quid agis ?

- a Eam alicui das.
- b Eam caute servas, si forte postea iterum tibi sit utilis.
- c Eam ad sordes iacis.

VIII. Si sorte (ex. gr. in Fisco Aleatorio) maximam pecuniam accipis, quid agis ?

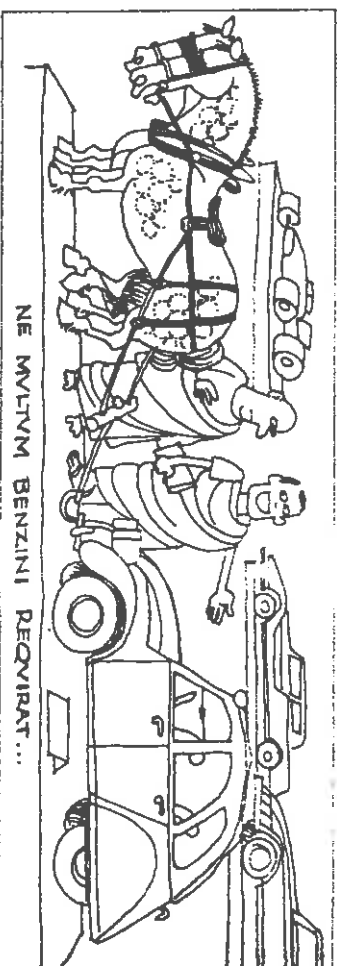
- a Eam in argentaria collocas ut pro necessitate utaris.
- b Victum regalem subito adhibes, ut illud improvisum fati donum digne celebres.
- c Parim subito diffundis ut illud improvisum fati donum digne celebres, parim in argentaria collocas.

IX. Si in taberna holitoria holera vel poma nova veneunt duobus pretiis, quid agis ?

- a Emis quae maiore pretio constant, quo sint meliore qualitate.
- b Emis quae minore pretio constant.
- c Non emis, sed tempus aptius exspectas.

X. Quae tibi res praecipua videtur in autoraeda seligenda ?

- a Ut velox sit.
- b Ne multum benzini requirat
- c Ut sit robusta.

NE MULTVM BENZINI REQVIRAT...

Experimentum VI : utrum res ad pessimum an ad optimum convertas

I. Si In via cadens pedem frangis, quid cogitas ?

- a « Versimile est humi fuisse bananae cullem »
- b « Sub sinistro sidere natus/a sum »
- c « Poteram, nisi tam fortunatus/a essem, ambos pedes frangere »

II. Si homo obviam fiens te salutat : « Salve ! quomodo valet ? », quid agis ?

- a Tu quoque hac sententia uteris ad eum salutandum : « Bene, ut nunc est : et tu, quomodo ? »
- b Tam pervulgatae sententiae non respondes, sed rem maioris momenti narrare incipis.
- c Mediaris quam iniquus sit iste, qui veit scire quam male valeas !

III. Si quando seligis libros legendos pelliculasve inspiciendas comicas, cur hoc agis ?

- a quod ridere proprium hominis est.
- b quod vita tristior est quam ut opera tristia addas.
- c Opera comica nunquam seligis.

IV. Si quando seligis libros legendos pelliculasve inspiciendas tragicas, cur hoc agis ?

- a Nunquam tragica opera seligis.
- b quod sola haec verisimilia sunt.
- c quod te iuvat somniare somnia ampliora quam vita cottidiana.

V. Emsne charulas aleatorias, quibus Fortunam adeas ?

- a raro.
- b nunquam.
- c Eas emere consuetus/a es.

VI. Si Imber, cum sis exiturus/a ad longam ambulationem Incipiendam, e caelo urceatim decidere incipit, quid agis ?

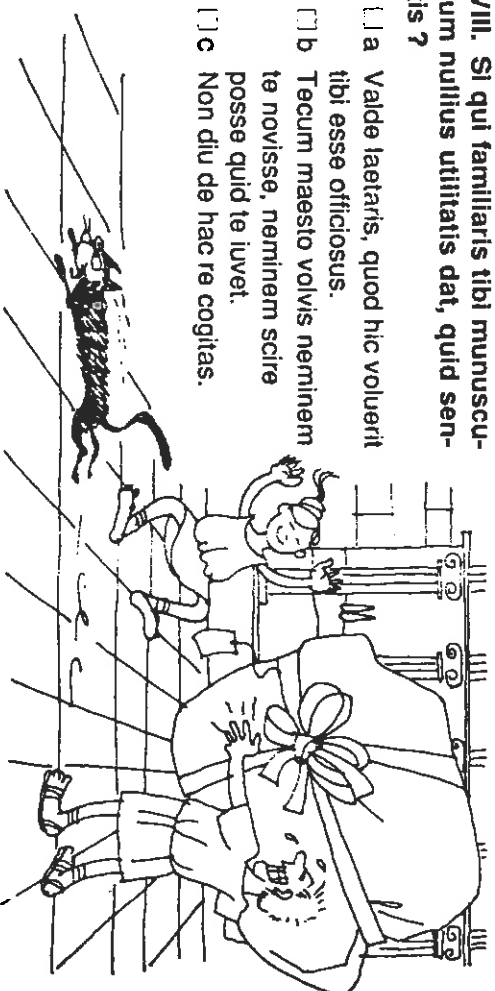
- a Maeste cogitas istum diem tibi domi incluso/ae fore ineptissimum.
- b Librum e bibliotheca extrahis.
- c Imperturbatus/a exis, quod persuasum habes tam violentam pluviam durare non posse.

VII. Si te domum redeuntem qui vicinus tectis verbis monet rem Improvisam evenisse, quid sentis ?

- a Subito metuis ne his verbis calamitatem te caute monere veit
- b Laetans speras aliquid fausti.
- c Opinaris istum esse solum garrulum inanemque hominem, atque iter tuum pergis.

VIII. Si qui familiaris tibi munusculum nullius utilitatis dat, quid sentis ?

- a Valde laetaris, quod hic voluerit tibi esse officiosus.
- b Tecum maesto volvis neminem te novisse, neminem scire posse quid te iuvet.
- c Non diu de hac re cogitas.

IX. Si teles canisve te adit mulcens, quid opinaris ?

- a Nihil opinaris, quia non est occasio meditando neque opinandi.
- b Opinaris istam bestiam esurire.
- c Opinaris illam bestiam te amare.

X. Ex his tribus sententiis, quae tibi verissima videtur ?

- a Vita est somnium.
- b Vita est pugna.
- c Vita est pulchra.

EXPERIMENTUM ANIMI PROUSTIANUM

Sunt rogationes XXX, quas videlicet Marcellus Proust, Francogallus scriptor, olim proposuit : his si quis sincere responderet semet cognoscere potest

I. Quid maxime proprium est ingeni mei (vel naturae meae) ?	XVI. Quos fictos viros in tabulis ?
II. Quam virtutem in viro maximi facio ?	XVII. Quas fictas mulieres ?
III. Quam in muliere ?	XVIII. Quos musicos ?
IV. Quid in amicis iucundissimum mihi est invenire ?	XIX. Quos pictores ?
V. Quod est vitium praecipuum meum ?	XX. Quos viros in rebus veris ?
VI. Quid libentius ago ?	XXI. Quas mulieres in rebus veris ?
VII. Quam felicitatis imaginem mihi fingo ?	XXII. Quid maximo odio habeo ?
VIII. Quam infelicitatis ?	XXIII. Quos viros, qui in rerum gestarum historicis memorantur, contemno ?
IX. Quid vel quis velim esse ?	XXIV. Quam rem militarem maxime miror ?
X. In qua regione vivere velim ?	XXV. Quam rerum reformationem ?
XI. Qui color mihi iucundissimus est ?	XXVI. Qua naturali dote (vel facultate) ornatus/a esse velim ?
XII. Qui flos ?	XXVII. Qua morte mori malim ?
XIII. Quae avis ?	XXVIII. In quo habitu (vel statu) animi -ul nunc est- habeo ?
XIV. Quos orationis solutae scriptores maximi facio ?	XXIX. Quibus culpis maxime indulgeo ?
XV. Quos poetas ?	XXX. Quae sententia ad vitae rationem dirigendam mihi maxime placet ?

Amicis tuis has rogationes proponere !

LVDORVM SOLVTIONES

Adnotationes quibus aenigma facilis resolvatur :

LITTERAE ADDENDAE (I)

Definitiones successivorum vocabulorum extrahendorum :

- 1. a. fiat ! b. non ille ; c. noli proficisci ! d. percipis ; e. cessissent.
- 2. a. coniunctio oppositiva ; b. non ades ; c. domus ; d. aliquem tranquillioram facere ; e. loca ad conveniendum apta (acc. plur.).
- 3. a. ad me veni ; b. dea ; c. modo avido ; d. adspiciat ! e. fastidium.
- 4. a. salve ! b. cautus esto ! c. theatri pars ; d. vnicus osso ; e. ncutum facere.
- 5. a. cibi condimentum ; b. comite carens (fem.) ; c. calceus ; d. quod ad solem adinet ; e. iterum colas.
- 6. a. neque ; b. bestia quae cavenda est ; c. cibum edit (vel cantabil) ; d. vinculum ; e. antea.
- 7. a. mane in herbis apparet ; b. non mature ; c. fortuna ; d. meus et tuus ; e. me sentiunt.
- 8. a. cum deis versatur ; b. donare ; c. vehiculum ; d. res eripia ; e. te insinuas.
- 9. a. plus quam bis ; b. non albus ; c. in ea procedimus ; d. rusticum instrumentum ; e. superasse.
- 10. a. si contra ; b. non aegri ; c. bestia cavenda ; d. haec in Sicilia habitata ; e. naves (acc. pl.)

LITTERAE ADDENDAE (II)

Definitiones successivorum vocabulorum extrahendorum :

- 1. a. haec poelis lavet ; b. hic est in arbore ; c. non dulcis ; d. hic potest se defendere ; e. hic quoque potest se defendere.
- 2. a. curis pars ; b. non infra ; c. malus (vel non magnus) ; d. luporum venator ; e. sacrorum pulorum custos.
- 3. a. occulta ! b. aurum aesve scalpe ! c. prompius ; d. lanias ; e. vestes (acc. pl.).
- 4. a. capio ; b. andrus ; c. continet sextarios XVI ; d. moderatus ; e. obstinate.
- 5. a. bestiola eiusdem generis ac mus ; b. S.P.Q.R. vel S.P.D. ; c. Galliae incolis ; d. qui pro lege adhibetur ; e. qui ad glebam adinet.
- 6. a. nave (vel artifico) ; b. haec maculis constituntur ; c. iterum agis ; d. aere ornatis ; e. hic eratis.
- 7. a. extraxi ; b. haud iniuria accepi ; c. bestiola eiusdem generis ac tinea ; d. leguminum ; e. corporum partium, quae securi caedi poterant.
- 8. a. humoris in naribus sili ; b. avem ; c. quod ad picem pertinet ; d. Italica regio ; e. municipi clve.
- 9. a. in ruinam cadit ; b. caerimonia ; c. haec est laudanda ; d. qui timuit ; e. victor hic prius luit, postea victus est.
- 10. a. haec datur eis qui nascuntur ; b. purgavit (vel nutritiv) ; c. praetulit ; d. mancas ; e. inclat.

LITTERAE ADDENDAE (III)

Definitiones successivorum vocabulorum extrahendorum :

- 1. a. cupis (vel non est debilitas) ; b. conspecta ; c. praenomen unius e Gracchis ; d. utilis est ad claudendum aperiendumve ; e. hoc instrumento in (d) designato uteris ; f. Nomen principis cuiusdam, qui Romanis praefuit etsi Lugduni natus erat.
- 2. a. suavis cibus ; b. non bene ; c. polli ! d. imitatores ; e. quae ad mulos pertinent ; f. hoc lumen dat.
- 3. a. adhibere ; b. cui e duobus ? c. caerimonia ; d. fortitudo ; e. qui sacrarum habet in trivio ; f. alter maritus matris quae iam a priore viro pepererat.
- 4. a. ad intantes nutriendos ; b. noli ostendere ! c. non terris ; d. in loco ponere ; e. fignis contrarium (acc.) ; f. vocalisationem.
- 5. a. mulier ad tribunal vocata ; b. ea candleae fiunt ; c. haec nondum est papilio ; d. vomer ! e. iterum ducta ; f. transferes.
- 6. a. rusticum animal ; b. appropinquas ; c. circulus ; d. bibis ; e. hic parum bibit ; f. patrii avunculi filius.
- 7. a. appropinqua ! b. saeva ; c. appropinquare ; d. hiantialtem manilestam faciam ; e. e servitute liberes ; f. merdole quiescis.
- 8. a. iter ; b. av uxor ; c. quae ad maiores pertinent ; d. quae sala sunt ; e. saturum feci ; f. violatas.
- 9. a. mihi paravi ; b. modo insolito ; c. puris (vel scabris) ; d. calamitosi ; e. rurus misit ; f. haud indignus iustis!
- 10. a. sicut ; b. ab hoc suffragia dari possunt (ab) ; c. partes alterantes ; d. comitati ; e. quatenus expellis ; f. institulis (vel institulis)

SENTENTIAE ORDINANDAE

Ecce bina vocabula prima atque bina vocabula ultima ponenda

- I. sal + veteri ..... aevi + vidi
- II. e + qui ..... uniam + tci
- III. a + mica ..... sol + et
- IV. vici + nusquam ..... cur + at
- V. venere + nat ..... nitor + es
- VI. sua + vis ..... an + nos

VERBA DECVSSATA

1	M	A	S		B	E	N	E
2	E	L	E	V	O		E	X
3	M	E	M	I	N	I		I
4		P	A	V	L	V	M	
5			E	S	S	E	D	A
6	T	E	R			T	V	M
7			R					
8	O	S		C	R	A	S	

VERBA DECVSSATA I

1	F	E	L	I	C	I	T	A	T	I
2	V	R	E	R	E		V	N	V	S
3	R	I	D	E	R	E		M	I	
4			A	T	T	R	A	H	I	S
5					A	E	R	A	N	V
6										
7										
8										
9										
10										

VERBA DECVSSATA II

VERBA DECVSSATA

1	A	E	D	E	S		V	I	A	
2	E	V	O	C	A	V	I	S	T	I
3	R	E	M	A	L	E	D	I	C	O
4	V	N	I	S		R		S	A	
5										
6	N	A	T	O		E	M	E	R	E
7	A	T		R	A	R	O			
8										
9										
10										

VERBA DECVSSATA V

VERBA DECVSSATA III

1	S	V	P	P	E	D	I	T	O
2	A	R	A	E		E	R	V	S
3	B	A	L	N	E	A	E		T
4	I	N	A	N	I	S		S	I
5	N	V	M	A		D	E	A	
6	I	S		R	A	N	A	M	
7									
8									
9									

VERBA DECVSSATA IV

1	A	L	I	T	I	S		
2		C	A	R	O			
3				M	A	T	E	R
4					H	A		
5								
6								
7								

VERBA DECVSSATA V

1	A	P	E		C	A	S	E	O	H	V	M
2	P	O	M	P	A	E			E	O	E	O
3	I	L	E	O		L	A	G	T	V	C	A
4			O	M	O	H		V	I		E	R
5			A		C	O	C	V	L	V	M	E
6					P	O	C	V	L	V	M	E
7						C	O	C	V	L	V	M
8							A	B	S	V	R	D
9												
10												
11												
12												
13												

VERBA DECVSSATA VI

VERBA DECVSSTATI

I	N	E	R	O	C	A	T	O	D	I	V	V	M	E	A	M	S	P
II	V	E	R	V	E	C	E	M	E	R	I	E	R	I	A	A	A	A
III	I	S	T	I	P	L	E	N	V	S	T	E	N	I	A	V	E	S
IV	I	T	A	A	P	L	E	N	V	S	T	E	N	I	A	V	E	S
V	V	A	H	P	L	I	N	I	V	S	V	E	N	I	A	V	E	S
VI	E	C	E	T	P	A	V	T	I	S	T	E	N	I	A	V	E	S
VII	E	C	C	E	V	I	I	S	A	T	T	E	R	I	T	I	S	R
VIII	S	I	T	T	V	V	S	S	A	T	T	E	R	I	T	I	S	R
IX	C	O	N	C	V	S	S	I	M	V	S	A	S	I	N	A	I	V
X	V	E	R	N	I	S	T	A	V	S	T	A	C	I	I	C	O	O
XI	H	R	E	E	E	E	A	A	R	E	V	T	A	C	I	I	C	O
XII	H	O	R	A	T	I	V	S	O	R	I	E	N	T	A	L	I	S

VERBA DECVSSTATI VII

VERBA DECVSSTATI VIII

I	S	E	D	A	P	E	R	T	A
II	O	M	E	N	A	S	S	E	R
III	L	I	A	V	E	N	I	A	M
IV	I	T	V	E	N	I	A	M	A
V	S	V	I	T	E	S	I	N	O
VI	M	I	S	I	I	N	O	S	O
VII	A	T	T	E	N	O	S	O	S
VIII	M	E	A	V	R	S	V	S	C
IX	A	S	S	V	M	O	I	I	A
X	E	T	T	I	L	L	A	S	A
XI	R	E	O	V	I	L	L	A	S
XII	E	R	E	I	L	L	I	T	E
XIII	T	V	A	X	E	S	O	O	O

VERBA DECVSSTATI VIII

Explanaciones difficultatum, quae ambiguitates sunt

- vadere + vadus, -i.
- canis, -is (cave canem!) + canere.
- Sex + abj. vis.
- vitum, -i + vitis, -is.
- avus, -i + avis, -is.
- as, assis.
- vitare + vitia, -ae.
- esse (coniunctivo) + sis = si vis.
- herus, -i + adverbium.
- erus, -i.

Explanaciones difficultatum, quae ambiguitates sunt.

- Sed-ite;
- asser, -eris + Asso, as are.
- avus, -i + ave, aveite.
- venia, -ae + venite.
- vitare, + vitis, -is.
- meus, -a, -um + meo, -as, -are.
- ie + 2
- res, -ei (dat.) + reus, -i.
- Indicativum et Imperativum duorum verborum: sum, es, esso + edo, es (edits), esse (edere).
- si vocabulum « ara » convertis, eodem modo legitur (palindromus).

I	C	V	A	D	I	S			
II	C	A	N	E	E	C	C	E	
III	A	N	R	A	N	A	A	A	
IV	V	I	M	T	R	E	S		
V	E	V	I	T	I	V	M		
VI	A	V	I	S	S	S			
VII	S	E	D	O	S	S	A	S	
VIII	N	V	T	R	I	V	I	T	
IX	F	I	A	T	V	I	T	A	
X	E	S	S	I	S	B			
XI	L	F	V	T	V	I			
XII	H	E	R	I	M	E	L		
XIII	N	A	R	E	S	E	R	E	

VERBA DECVSSTATI IX

SOLUTIONES

SOLUTIONES

SOLVTI

ONES

SOLUTIONES

SOLUTIONES

QVID EST DOMI ?

Domī erant : ALAE . ATRIVM . AVLA . BALNEVM . CELLA . COMPLVIVM . CVBICVLVM . CVLINA . FAVCES . IANVA . IMPLVIVM . LARARIVM . TABLINVM . TECTVM . TRICLINIVM . VESTIBVLVM .

E DOLIO POTVLENTA ESCVLENTAQVE EXTRAHE I

In doliō erant : ACETVM . ANSER . BVBVLA . CARO . CASEVS . CERASVM . CERVISIA . CIBVS . CRAMBE . FABA . IVS . LAC . LACTVCA . LEPVS . OLEVM . OLIVA . OVVM . PIRVM . PIPER . POMVM . PORRVM . SALMO . SATVRA . VVAE . VINVM . VITELLVM . ZAEA .

NOMEN ARCANVM

I. VERRES : II. VITIS : III. BELLVM

ANAGRAMMATA / PALINDROMI

1. sus ; 2. silis ; 3. sedes ; 4. succus ; 5. summus ; 6. aenea (vel aerea) ; 7. murum ; 8. ere ; 9. erepere ; 10. oro ; 11. multum ; 12. inani ; 13. sinis ; 14. esse ; 15. rogor ; 16. rotor ; 17. ovo ; 18. Anna ; 19. teret ; 20. senes ; 21. satas ; 22. seges ; 23. mulum ; 24. lenet ; 25. malum ; 26. siccis ; 27. soccos ; 28. surinimus ; 29. solos ; 30. rodor ; 31. emet ; 32. sudus ; 33. messes ; 34. teret ; 35. sulus .

ANAGRAMMATA / VERBA RETROACTA

1. mus / sum	16. Milo / olim
2. animal / lamina	17. ret / iter
3. malum / mulam	18. arda / atra
4. area / aera	19. malua / aulam
5. time / emit	20. rodo / odor
6. nemo / omen	21. serum / murea
7. salutor / rotulas	22. mits / silim
8. siccus / succis	23. nemus / sumen
9. mucro / Orcum	24. iure / erui
10. ero / ore	25. ius / sui
11. aro / ora	26. taeda / adeat
12. robur / rubor	27. taedia / sicut
13. mare / eram	28. silet / talis
14. opere / erepo	29. timida / admitt
15. obaro / orabo	30. suber / rebus

VOCABULA INCLVSA

I. mulus ; umor ; olus ; solum ; morus ; solus ; morulus ; rus ; mus ; forum .
 II. civis ; cita ; vita ; sila ; vici ; vicia ; vicia ; sat ; via ; cista .
 III. Nerva ; remi ; vir ; varie ; vimen ; nervi ; urina ; mirrae ; mina ; verna .

Vocabula Inclusa Inveniendi

Ecce tibi XLIII exempla, inter quae spero te XX saltem tua sponte invenisse :
 chorus ; conor ; conus ; cor ; cornu ; corvus ; curo ; curro ; crus ; currus ; curvus ; Horus ; hos ; humor ; morosus ; morsus ; morus ; mos ; mucro ; mucus ; murus ; mus ; muscus ; nurus ; onus ; Orcus ; orsus ; osus ; ros ; rosus (part.) ; rumor ; rursus ; rus ; sonus ; sors ; sum ; sursum ; surus ; sus ; uncus ; uru ; ursus ; usus .

PRINCIPIA

I. robustus ; rosa ; rostrum ; rogos ; rogo ; ros ; Roscius Amerinus ; rotia ; Rotomagus (= Rouen) ; rotundus .
 II. Lucullus ; luctus ; iudiflor ; lupa ; luna ; Lutetia ; Lustrantia ; Lugdunum ; iutum ; lux .
 III. amoveo ; amens ; amplius ; ambo ; ambulare ; amoonus ; ambrosia ; Amazones ; ambitus ; Ametia .

VOCABVLVM PAVLATIM INVESTIGENDVM

I. a. RVMOR	II. a. PRAETOR	III. a. VITIS	IV. a. TECTVM
b. MERITO	b. TRIBVNVS	b. PIRVM	b. AREA
c. CASTRA	c. OVO	c. HOLVS	c. TRIPVS
d. INSPICERE	d. ELECTVS	d. COLLIS	d. FAUCES
e. TRIBVNAL	e. CENSOR	e. COLLIGERE	e. COMPLVIVM
f. DECEMBER	f. PROVINCIA	f. IVENCVS	f. PALATIVM
g. PROCELLA	g. AEDILIS	g. FECVNDVS	g. STRAMENTVM
h. PRAETORIANI	h. LAVREATVS	h. LYCOPERSICVM	h. OSTIARI
i. CONFVNDICVNT	i. PRINCIPALE		i. TITPIDARIVM
k. PATROCINIA			k. AEDIFICIVM
RESPVBLICA	PROCONSVL	VILLICVS	TRICLINIVM

LITTERAE ADDENDAE

- I. 1. FT : SIT : ISTE : SISTE : SENTIS : IISSENT.
2. ES : SED : DEES : AEDES : SEDARE : EXEDRAS.
3. ID : ADI : DIVA : AVIDE : VIDEAT : TAEDIVM.
4. EA : AVE : CAVE : CAVEA : VACARE : ACVTARE.
5. AS : SAL : SOLA : SOLEA : SOLARE : RECOLAS.
6. NE : NEC : CANE : CENAT (vel CANET) : CATENA : ANTEHAC.
7. OS : ROS : SERO : SORTI : NOSTER : SENTIOR.
8. DE : DEA : DARE : RAEDA : PRAEDA : ADREPAS.
9. ET : TER : ATER : TERRA : RASTER : RESTARE.
10. IN : SIN : SANI : CANIS : SICANA : CARINAS.

- II. 1. SVM : MVSA : RAMVS : AMARVS : ARMATVS : PARMATVS.
2. RVS : SVRA : SVpra : PRAVVS (vel PARVVS) : LVPARIVS : PVLARIVS.
3. LAC : CELA : CAELA : ALACER : LACERAS : LACERINAS.
4. MOS : SVMO : DOMVS : MODIVS : MODICVS : MORDICVS.
5. LIS : GLIS : SIGLA : GALLIS : LEGALIS : GLEBALIS.
6. AER : RATE (vel ARTE) : RETIA : ITERAS : AERATIS : ADERATIS.
7. VRI : ERVI : MERVV : CERIVM : CICERVAM : CERVICVM.
8. CVM : MVCI : PIVCVM : PICEVVM : MVNICIPE.
9. VIR : RVIT : RITVS : VIRTVS : VERITVS : REVICTVS.
10. ITA : VITA : LAVIT (vel ALVIT) : MALVIT : MVTILAS : STIMVLAT.

- III. 1. SI : VIS : VISA : CAIVS : CLAVIS : CLAVDIS : CLAVDIVS.
2. EM : MEL : MALE : ELIMA : AEMVLI : MVLINAE : LVMINARE.
3. TV : VTI : VTRI : RITVS : VIRTVS : TRIVIVS : VTRICVS.
4. AC : LAC : CELA : CAELO : LOCARE : CALOREM : CLAMOREM.
5. RE : REA : CERA : ERVCA : ERVCTA : REDVCTA : TRADVGES.
6. OB : BOS : OBIS : ORBIS : SOBIBIS : SOBRIVS : SOBRIIVS.
7. AD : ADI : DIRA : ADIRE : RIDEAM : REDIMAS : MERIDIAS.
8. VI : VIA : AVIA : AVITA : SATIVA : SATIAVI : VITIAIVS.
9. ME : EMI : MIRE : MERIS (vel REMIS) : MISERI : REMISIT : MERIVISTI.
10. -VE : CEV : CIVE : VICES : SECVTI : DECVTIS : EDVCATIS.

LITTERA ADDENDA

I. ATER	II. LIS	III. STA (vel AST)
CVNAE	VALE	ITER (vel ERIT, vel RITE)
PASCVA	MALIS	STETI
RVSTICA	MELLIS	LAETVS
SVBVCVLA	TVLLVS	RVSTICA
	VILLICIS	LIBERTAS
IV. EIS	V. ES (vel SE)	
SERO	NES	
AEDES	ROSA	
MEARIS	MARIS	
REMORAM	MISSVS	
VINDEMIA	SALTARE	

INVASOREM EXCLVDE I

- I. cardus
- II. pirum
- III. Tullius Cicero
- IV. Titus Livius

HOMONYMORVM LVTVS

1 et C = malus	3 et H = cornu	5 et G = os	7 et E = iacertus
2 et F = assellus	4 et B = frons	6 et D = rostrum	8 et A = umbo

CHARTVLIS LUDAMUS I

Harum XX chartularum acervum da homini in manibus : dein tergum verte (vel – melius i – in cellam contiguum exi et trans Ianuam clausam iussus tuos ei transmite) ut plane recognoscat omnia clam te fieri. Iube eum chartulas diligenter inspiciere (ne fraus sit), dein eas per paria in mensa deponere, dein unum par ipse seligere quorum numerus in memoria diligenter seruet, dein parla in mensa ita convertere ut eorum numeri non appareant. Postquam te monuit se omnia imperata perfecisse, te iterum converte (vel in cellam, si exieris, redi) atque eum iube ipsam praecipere quo ordine velit te paria colligere. Ei oboedi (diligenter cavens ne paria dividantur). Postquam sic iterum XX chartularum acervum in manibus collegisti, eas singillatim a summa usque ad infimam in mensa dispone in quattuor quinatum chartularum ordinibus, in quibus debes verbis tuis fingere te forte eas disponere. In mente tamen debes haec quattuor Latina vocabula tenere :

M V T V S
N O M E N
D E D I T
C O C I S

II.
A Brigida est inchoandum : Nam ut haec conlino renovata duplicatio numerorum possit esse in quattuor eius chartulis, necesse est has chartulas his numeris incribi : 1 ; 2 ; 4 ; 8. Inde sequitur summam omnium chartularum eius esse : 1+2+4+8=15.
Possumus ergo intellegere quae sint Auli chartulae : Nam si summa trium aequarum chartularum eius valet quanti summa quattuor Brigidae chartularum, unaquaeque illarum chartularum aequatur inscribitur 5 ; et quia quarta eius chartula bis valet quanti unaquaeque reliquarum, haec inscribitur 10.
Inde sequitur summam chartularum Auli esse : 5+5+5+10=25 atque summam chartularum Auli et Brigidae esse 25+15=40.
Inde etiam sequitur summam chartularum Titi et Galiae esse 41.

CIRCENSES LVDI

I. Praestigatoris petasus
E petaso, si aquam et Caecubum in eum intundis, et si additur sal, extrahere potes BOVEM VACCASQUE AMPLAS.
Videlicet non est re infundenda aqua vel Caecubum vinum vel sal. Sed vocabulo PETASO sunt inserenda litterae trium vocabulorum : AOVAM, CAECVBM (acc.) et SAL (nomin.).
Sic per anagrammata Invenies quod supra scripsimus I

Nunc has quattuor affirmaciones hoc ordine relige : 2-3-1-4.
Inde apparet gladiatorem bene exercitatum non despectum sed probatum a circensium amatoribus semper esse.
Quod erat demonstrandum I

Sic chartulas dispone ut binae occupent loca eiusdem litterae : ex. gr. primam, et secundam ubi est M, tertiam et quartam ubi est V, et ita de ceteris.
Ubi omnes chartae dispositae sunt, roga hominem ut hoc dicat solum, in quo ordine (vel in quibus ordinibus) chartulae tibi incognitae sint. Responsum sufficit ut possis ei ostendere certas chartulas (Ex. gr. si dixerit in primo et in quarto, ostendas chartulas in S postas ; sin ambae in tertio, chartulas in D postas).

Sclimus ceterum summam Titi chartularum valere quanti una e tribus aequis Auli, id est 5. Ut haec summa quattuor chartulis obtineatur, necesse est has chartas esse 1+1+1+2.
Summa Galiae chartularum est : 41-5=36. Ceterum una ex eius chartis ter tantum valet quanti una e Titi chartulis ; non potest esse 3x1=3, quia postea tribus additis reliquis chartulis non possunt obtineri 36 : Necesse ergo est unam chartam esse 6 (=3x2) et tres reliquas esse 10+10+10.
Solutio ergo haec est :
Chartulae Brigidae inscribuntur : 1 ; 2 ; 4 ; 8.
Chartulae Auli inscribuntur : 5 ; 5 ; 5 ; 10.
Chartulae Titi inscribuntur : 1 ; 1 ; 1 ; 2.
Chartulae Galiae inscribuntur : 6 ; 10 ; 10 ; 10.

EQVVS CICERONIANVS

Cicero uni Tironi non gerit morem, non quod hic libertus est, sed quia est haec unica via qua una sola condicione praetermissa ceterae saltim efficiantur :
Etenim, ut res magis perspicua sit, hospites compendiariorum modo initialibus litteris sic appellemus :
A pro Attico
Q pro Quinto
M pro Marco
T pro Tironem
atque numeris, ut problema mathematicorum rationibus resolvamus, eos designemus pro ordine quem sibi optaverunt :
A = 4 (nam se ultimum, id est quartum, vult proficisci)
Q > 1 (nam non vult se esse primum)
M = Q - 1 (nam vult ante Quintum se proficisci)
T > 1 (nam cupit se non esse primum)
Q = A - 1 (nam vult se proficisci ante Atticum)
M = T + 1 (nam vult se solum post Tironem proficisci)
Sic apparet, si aliam rogationem (non ergo Tironis rogationem) supprimamus, secundam inde supprimentam quoque esse.

RATIOCINEMVR I

Aenigmatum solutiones

I. Lagerenam selige

Tius tilliceam potionem habet. Aulus aquam cum thomio et citreo suco, Marcus citreum sucum gelidum, Quintus vinum.

II. Charon auxillum petit

Primo litrera Charon vehit Caesarem solum (nam non est litrendum quin Cassius cum Bruto rixetur) et redit solus ad ripam; altero litrere Cassium (vel Brutum) vehit; ubi vero ad alteram ripam advenit et eum hic deponit, Caesarem litrum adsumit, quem in prore ripa reponit; tertio litrere Brutum (vel Cassium: eum videlicet qui remanserat) vehit; tum ambos Caesaris occisores in hac altera ripa relinquit et solus redit ut quarto litrere Caesarem secum vehat.

III. Pater et filius

Pater est XXX annos natus, filius VI annos.

SPONSALIS DIRIBITORII LVVVS

Diribitori rector hoc modo chartulas contulit, ut una conveniant:

Marcus ♣ Lydia	Ambrosius ♣ Maria	Aulus ♣ Augusta	Lucius ♣ Brigida
Rolandus ♣ Livia	Sextus ♣ Aurelia	Titus ♣ Renata	

AENIGMATA : QUESTIONIBVS RESPONDE I

Aenigmatum solutiones

I. Litera S (quae videlicet est ultima vocabuli "canis", prima vocabuli "simia", media in vocabulo anser).

II. Mulam (quia retroactum vocabulum est "malum").

III. Immo ego summus
" infimus es I "
- Immo, ego sum...mus I

IV. Quia per totam vitam adsidue est I ("est" potest provenire a verbo "sum, es, esse", et quoque a verbo "edo, es vel edis, esse vel edere).

V. Vitulus fit (quia videlicet Cicero est TVLLIVS; inde si unam L auferes et unam V addis, per anagramma oblines vocabulum "vitulus").

VI. Nihil differi, quia canis sapientia est. (canis = veteribus hominibus)

VII. Lens est vitanda, quia lentis est tarda progressio. (lentis hominibus)

VIII. Origo, ea est prima littera vocabuli "omnium" videlicet est "O"; et origo vocabuli "fins" est "f". In vocabulo "addendarum" sunt duae "A", et in vocabulo "commutandorum" sunt tres "M".

IX. Sorex vel vermis
Malum potest esse adiectivum ("pravum"); potest quoque esse substantivum.

X. Nautae sunt diligentiores, quia navis est diligentia. (navi homines = diligentes homines).

AENIGMATVM DEPICTORVM SOLUTIONES

I. Tu canis et nos salimus: Laetamur omnes.
(Tu + canis + et nos + sal + I + mus + laeta + muro + mnes.)

II. Cicero Murenæ patricinium assumpsit.
(Cicer + o + muraena + 'e' + pa + trochi + nium + as + sum + psi + 't')

III. Mulier familiae Iussus dat artificiosos.
(Mull + er + fa + mulae + ius + sus + dat artificii os os.)

IV. Illa pisa oleo condit ut sint sappidiora I
(Il + lapis + a + o + leo + con + dit + 'i' + sint + 'stapl + di + ora.)

V. Hilaris sodales alacer victus iuvat.
(I + Lares + sod + ales + ala + cervi + 'c' + thus + 'i' + uva + 't')

VI. Pusillus sorex et amplius elephas non solent aequiparari.
(Pusi + llus + O + rex + éla + 'm + plus + el + et + as + non + sol + ent + at + equi + par + ari.)

VII. Ad parvas Ipsas res Cato rationem immutatam servabat.
(Ad + par + vas + ips + as + 'r' + esca + 't' + hora + tion' + em + in' + mu + tata + 'm + serva + bat.)

SENTENTIAE PARVM PERSPICVAE

- I. canis, is (molossus) : canus, -a, -um ; pilus, -i ; plium, -i.
- II. pugnus, -i : vi = violentia ; vis = cupis ; mare, -is ; mortor, -oris, -i ; malus, -i (in nave) ; moles, -is ; malo, mavis, male (magis volo, praetero) ; malum, -i (= miseria).
- III. ave = salve ; avus, -i ; aveo, -es, -ere ; avia loca (in quibus non sunt viae) ; avia, -ae (uxor avi) ; avarus, -i ; avarium, -i ; avis, -is ; aveo, -es, -ere.
- IV. vitium, -il ; vitio, -as, -are (conlunctivo modo) ; vitis, -is (genitivo plurali) ; potus, -us ; possum, vita, -ae ; vitare (imperativo).

SCRIPTOR OCCULTATUS

I. VIRGILIUS

TITYRE, TU PATVLAE RECVBANS SVB TECGMINE FAGI
(primus est versus primae Eclogae)

Vocabula definita haec erant : A. VBI ; B. TYTE ; C. VETVS ; D. TVBAM ; E. GIGNIT ; F. PRAESVL ; G. FRAGILIS ; H. ERYCINAE

II. CICERO

QVOVSQVE TANDEM ABVTERE, CATILINA, PATIENTIA NOSTRA ?
(prima est sententia primae orationis contra Catilinam habitae)

Vocabula definita haec erant : A. EQVVS ; B. TIMEO ; C. TERENS ; D. PABVLA ; E. CATINA ; F. COQVINA ; G. DONARET ; H. TRITICEA

III. PHAEDRVS

IN PRINCIPATV COMMVTANDO SAEPIVS NIL PRAETER DOMINI NOMEN MVNTANT PAV-
PERES.
(primi versus sunt fabulae XV libri I, quae de sene et de asino est)

Vocabula definita haec erant : A. PALES ; B. PVPPi ; C. SVPERI ; D. PRANDIO ; E. COMMVNI ; F. VENTVRO ; G. PARENTES ; H. CATHEDRA ; I. NOMINATIM ; K. INDEMNATVS

CVIQVE SVVM OPVS

I Augustinus : Confessiones ; Caesar : Commentarii de bello civili ; Cicero : Epistulae ad Quintum fratrem ; Horatius : Epistula ad Pisones ; Plautus : Aulularia ; Prudentius : Hymni ; Seneca : Epistulae ad Lucillum ; Tacitus : De situ ac populis Germaniae ; Terentius : Adelphi ; Virgilius : Aeneis.

II Aulus Gellius : Noctes Atticae ; Cato Maior : De agri cultura ; Cicero : Cato Maior de Senectute ; Cornelius Nepos : De viris illustribus ; Horatius : Carmina ; Plinius : Historiae Naturales ; Seneca : Quaestiones Naturales ; Suetonius : Vitae XII Caesarum ; Tacitus : De vita et moribus Iulii Agricolae ; Titus Livius : Ab urbe condita libri.

III Cicero : De natura deorum ; Horatius : Saturae ; Iuvenalis : Saturae ; Lucretius : Bellum civile (= Pharsalia) ; Lucretius : De natura rerum ; Martialis : Epigrammata ; Ovidius : Tristes ; Tacitus : Dialogus de oratoribus.

CVIQVE SVVM SIGNVM

Reddenda sunt igitur :

lovi	→	fulmen		Mercurio	→	caduceus
Iunoni	→	pavo		Marti	→	gladius
Minervae	→	noctua		Nepluno	→	Iridens
Veneri	→	columbae		Ceteri	→	spica
Apollini	→	lyra		Parl	→	fistula
Dianae	→	lunae cornu		Vulcano	→	incus

CVIQVE SVA SENTENTIA

I

Horatius : « Carpe diem ! » « Nil difficile volenti » « Nunc est bibendum ! »

Iuvenalis : « Facit indignatio versum »

Terentius : « Homo sum : humani nihili a me alienum puto. » « Quot homines, tot sententiae ! »

Plautus : « homo homini lupus »

Vergilius : « Audentes fortuna luvat. » « Fugit inparabile tempus. » « O fortunatos nimium, sua si bona norint, agricolas ! »

II

Aloysius XIV : « Nec pluribus impar »

Atrous : « Oderit dum meluant ! »

Brennus : « Vae victis ! »

Caesar : « Alia laeta est ! »

Cato : « Romanis delenda est Carthago. »

Descartes : « Cogito, ergo sum. »

Quintilianus : « In varietate voluptas »

Thomas Aquinas : « Time hominem unius libri ! »

Titus : « Diem perdidit ! » (quod nullum beneficium cuiquam dederat)

Vegetius : « Si vis pacem, para bellum ! »

QVIS SVM ? (personae operum litterariorum)

I. Aeneas

II. Trimalchio (in Satirico)

III. Dido

IV. Lucius
(in libro qui inscribitur : « Asinus aureus, vel Metamorphoses », ab Apuleio scripto)

V. Sosia

VI. Euclio

QVIS SIC DESIGNARI POTEST ?

Arbiter elegantiarum : Petronius

Atticus : Titus Pomponius

Caecilinae victor : Cicero

Constans stoicus (Ullicensis dictus) : Cato

Cynthiae amator : Propertius

Deliae amator : Tibullus

Gallorum victor : Caesar

Lesbiae amator : Catullus

Mantuanus cycnus : Vergilius

Romae incendiarius : Nero

QVIS SVM ? (homines veri)

I. Marcus Tullius Cicero

II. Publius Vergilius Maro

III. Caius Cornelius Verres

IV. Lucius Sergius Catilina

V. Caius Iulius Caesar

VI. Tiberius Claudius Nero Drusus (Claudius princeps)

VII. Caius Caesar Germanicus Caligula

VIII. Lucius Annaeus Seneca

LVDI GEOGRAPHICI

LVDI GEOGRAPHICI

- I
1. In Italia (Napoli = Naples)
  2. in Britannia (London = Londres)
  3. in Hispania (Santander)
  4. in Italia (Roma = Rome)
  5. in Italia (Firenze = Florence)
  6. in Libano (Beirut)
  7. in Hispania (Zaragoza = Saragossa)
  8. in Austria (Wien = Vienne)
  9. in Germania (Berlin)
  10. in Austria (Salzburg)
  11. in Hispania (Cádiz = Cadix)
  12. in Lusitania (Santarem)

- II
1. Paris
  2. Marselle
  3. Nîmes
  4. Vannes
  5. Orléans
  6. Bourges
  7. Lyon
  8. Mâcon
  8. Rouen
  10. Orléans (*Antiquum oppidum Gallicum Garabum tuit, ab Aureliano principe refectum itaque postea Aurelianum nuncupatum*)

- III
1. Toulouse
  2. Tours
  3. Poitiers
  4. Troyes
  5. Limoges
  6. Bordeaux
  7. Digne
  8. Bayonne
  9. Chartres
  10. Angoulême
- IV
1. Arles
  2. Carcassonne
  3. Grenoble
  4. Arras
  5. Pau
  6. Auch
  7. Metz
  8. Narbonne
  8. Nice
  10. Toulon

- V
- In Francogallia omnino vel saltem partim flunt :*
- Sequana (Seine), Avaris (Herauli), Araris (Saône), Isara (nominantur hoc nomine et * Isère * et * Oise ->)
- Reliqui fluvii sunt :* Baetis (Gualdaluvi, in Hispania); Avona (Avon, in Britannia); Tanais (Don, in Sarmatia); Athesis (Adige, in Italia); Tiberis (Tibre, in Italia); Viadus (Oder, in Germania)
- VI
- In Francogallia omnino vel saltem partim flunt :*
- Garonna (Garonne); Atax (Aude); Dubis (Doubs); Mosella (Moselle)
- Reliqui fluvii sunt :* Ganges (Gange, in India); Moenus (Main, in Germania); Hister (Danube, in Sarmatia in parte sua inferiore); Visurgis (Weser, in Germania); Avura (Aar, in Helvetia); Padus (Pò, in Italia)
- VII
- In Francogallia omnino vel saltem partim flunt :*
- Sabis (Sambre); Rhodanus (Rhône); Cares (Cher); Druentia (Durance)
- Reliqui fluvii sunt :* Ganges (Gange, in India); Moenus (Main, in Germania); Hister (Danube, in parte sua inferiore in Sarmatia); Visurgis (Weser, in Germania); Avura (Aar, in Helvetia); Padus (Pò, in Italia)
- VIII
- In Francogallia omnino vel saltem partim flunt :*
- Mosa (Meuse); Elaver (Allier); Rhenus (Rhin); Matrona (Marne)
- Reliqui fluvii sunt :* Indus (in India); Duntus (Douro, in Hispania); Borysthemes (Dniepr, in Sarmatia); Tiviscus (Temes, in Hungaria, quae olim fuit Dacia); Tagus (Tajo = Tage, in Hispania et Lusitania); Tichnus (Tichno = Tassin, in Italia)
- IX
- In Francogallia omnino vel saltem partim flunt :*
- Liger (Loire); Scaldis (Escaut); Vardo (Gard); Duranius (Dordogne)
- Reliqui fluvii sunt :* Nilus (Nil, in Aegypto); Melaurus (Melauro = Mélaure, in Italia); Euphrates (Euphrate, in Asia occidentali); Albis (Elbe, in Europa centrali); Dravus (Drave, in Austria et Iugoslavia); Iberus (Ebro = Ebre, in Hispania)

ANIMI EXPERIMENTA SOLVTA

I. de audacia aut timiditate

Computa 0 si respondisti Ia, IIc, IIc, IVa, Va, Vb, VIc, VIIc, IXa, Xb
 Computa 1 si respondisti Ib, IIb, IIb, IVc, Vb, Vc, VIIa, VIIIb, IXc, Xc
 Computa 2 si respondisti Ic, IIa, IIIa, IVb, Vc, VIa, VIIb, VIIIa, IXb, Xa

Si inter 7 et 13 oblines, homo es recte prudens, nec temerarius nec pavidus.

Si minus quam 7 oblines, parum fortis es. Rebus et animantibus magis confidere debes.

Si magis quam 13 oblines, istam effrenatam audaciam debes temperare : nam periculum est ne quo periculo viam amittas, an saltem in archisello cum rotulis finias !

II. de solitudinis studio aut communitate

Computa 0 si respondisti Ia, IIc, IIb, IVa, Vb, VIb, VIIc, VIIIb, IXc, Xa
 Computa 1 si respondisti Ib, IIb, IIa, IVc, Vc, VIa, VIIa, VIIIc, IXb, Xc
 Computa 2 si respondisti Ic, IIa, IIc, IVb, Va, VIc, VIIb, VIIIa, IXa, Xb

Si inter 7 et 13 oblines, viam tuam aequae inter amicorum societatem et quietem tuam moderari scis.

Si minus quam 7 oblines, ad meditationem aptior es quam ad humanam societatem.

Si magis quam 13 oblines, parum scis meditatione uti.

III. de sinceritate aut simulatione

Computa 0 si respondisti Ib, IIa, IIIa, IVc, Va, VIa, VIc, VIIa, VIIIa, IXb, Xc
 Computa 1 si respondisti Ic, IIc, IIb, IVa, Vb, VIc, VIIb, VIIIc, IXc, Xa
 Computa 2 si respondisti Ia, IIb, IIc, IVb, Vc, VIb, VIIa, VIIIb, IXa, Xb

Si inter 7 et 13 oblines, ita scis te moderari ut veritatem ames et simul comis sis erga alios.

Si minus quam 7 oblines, es re vera mendax.

Si magis quam 13 oblines, aut parum misericors es ergo alios aut verisimilius est te esse inter omnes mendacissimus, quia huic experimento haud sincere respondisti !

V. de segnitiate aut agendi studio

Computa 0 si respondisti : Ib, IIa, IIb, IVa, Va, VIb, VIIb, VIIIb, IXb, Xc.
 Computa 1 si respondisti : Ic, IIc, IIc, IVc, Vb, VIc, VIIc, VIIIa, IXa, Xb,
 Computa 2 si respondisti : Ia, IIb, IIIa, IVb, Vc, VIa, VIIa, VIIIc, IXc, Xa.

Si inter 7 et 13 oblines, sapienter scis vitam dividere inter quietem et laborem.

Si minus quam 7 oblines, labores tibi recte et fauste procedent, quia libenter eos perficies.

Si magis quam 13 oblines, paulo segnior es.

ANIMI EXPERIMENTA SOLVTA

V. de parsimonia aut prodigalitate

Computa 0 si respondisti : Ib, IIa, IIc, IVb, Va, VIc, VIIc, VIIIb, IXa, Xa.
 Computa 1 si respondisti : Ia, IIc, IIb, IVa, Vb, VIa, VIIa, VIIIc, IXb, Xb.
 Computa 2 si respondisti : Ic, IIb, IIIa, IVc, Vc, VIb, VIIb, VIIIa, IXc, Xc.

Si inter 7 et 13 oblines, moderatus es homo ; scis enim de futuro tempore ita cavere ut tamen praesens non opprimas nihilis angoribus.

Si minus quam 7 oblines, cave : Non solum heredes tibi maledicenti, sed periculum est ne de tuis ipsis bonis parum prudens sis.

Si magis quam 13 oblines, cave ne Euclionis Harpagonisve vestigia sequaris !

VI. utrum res ad pessimum an ad optimum convertas

Computa 0 si respondisti : Ib, IIc, IIb, IVb, Vb, VIa, VIIa, VIIIb, IXb, Xa.
 Computa 1 si respondisti : Ia, IIa, IIc, IVa, Va, VIb, VIIc, VIIIa, IXa, Xb.
 Computa 2 si respondisti : Ic, IIb, IIIa, IVc, Vc, VIc, VIIb, VIIIa, IXc, Xc.

Si inter 7 et 13 oblines, sapiens videns plerisque.

Si minus quam 7 oblines, sapiens tibi met videris, atque ceteros pro insanis somniatoribus habes. Cave tamen ne difficilis sis conviclu !

Si magis quam 13 oblines, fortasse es sapientissimus/a, quia laetiliam habes quae non a rebus externis, sed a te solo/a dependet.

Praefatio.....	2		
Præambule.....	3		
LVDI			
Verba decussata.....	4 → 10		72 → 75
Quid est dormi ?.....	11		76
E dolo potulenta esculentaque extrale.....	11		76
Nomen arcanum.....	12 → 15		76
Anagrammata Palindromi.....	16		76
Verba retroacta.....	17		76
Vocabula Inclusa.....	18		77
Principia.....	19		77
Vocabulum paulatim investigandum.....	20-21		77
Litterae addendae.....	22	70-71	78
Littera addenda.....	23		79
Invasorem exclude.....	24		79
Homonymorum ludus.....	25		79
Mandata arcana.....	26		80
Mandata occulta.....	27		80
Sententiae paucis signis significatae.....	28-29		80
Sententiae ordinandae.....	30	71	81
Aenigmata syllabica.....	31		81
Charulius ludamus !.....	32		82
Circenses ludi.....	33		83
Equus Ciceronianus.....	34		83
Ratiocinemur Lagoenam selige !.....	35		84
Charon auxilium petit.....	35		84
Pater et filius.....	36		84
Sporsalis diribitorii ludus.....	36-37		84
Aenigmata.....	38		85
Depicta aenigmata.....	39 → 42		85
Sententiae parum perspicuae.....	43		86
Scriptor occultatus.....	44 → 46		86
Cuique suum (opus vel signum).....	47-48		87
Cuique sua (sententia).....	49		88
Quis sum ?.....	50-51		88-89
Quis sic designari potest ?.....	52		89
Ludi geographici.....	53 → 55		90-91
Experimenta animi VII.....	56 → 68		92-93

dessins : Juliette Planque et Patrick Philippon
réalisation : Christine Cuperly
saisie et mise en pages : DESK, 40, rue Léon Blum, 53000 LAVAL
Tél. : (16) 43 68 13 67
photogravure : S.C.R.O.